

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Wijchen 2026-2046

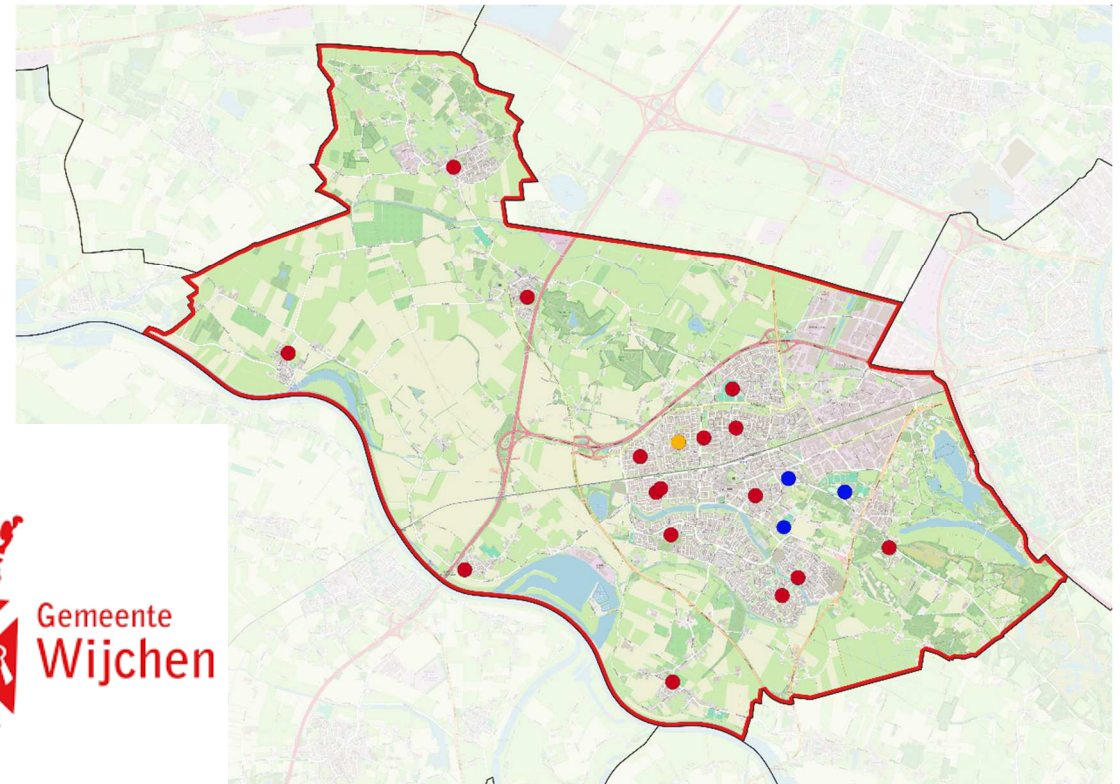
Opdrachtgever
Gemeente Wijchen

Datum
19 mei 2026

Project
Actualisatie IHP Wijchen

Referentie
1664903-0035.1.0

Auteur(s)
Sander Troost - HEVO B.V.
Debbie Pfaff - HEVO B.V.
Louk Linders - HEVO B.V.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3			
1.1.	Landelijke context	3			
1.2.	Lokale context	3			
1.3.	Doelstelling	3			
1.4.	Aanpak	4			
1.5.	Leeswijzer	4			
2.	Aanbod onderwijs en kinderopvang	5			
2.1.	Primair onderwijs	5			
2.2.	Voortgezet onderwijs	5			
3.	Beleid en visie	6			
3.1.	Landelijk beleid	6			
3.2.	Lokaal beleid	6			
3.3.	Visie op onderwijs en kinderopvang	7			
3.3.1	Samenwerkingsverband Stroomland	7			
3.3.2	Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o.	7			
3.3.3	Ontwikkelagenda Inclusief Onderwijs 2025-2028	7			
3.3.4	Rol van kinderopvang in de ontwikkeling van onderwijshuisvesting	8			
3.4.	Visie op onderwijshuisvesting	8			
3.4.1	Bouwsteen 1: regie	8			
3.4.2	Bouwsteen 2: vraag en aanbod	10			
3.4.3	Bouwsteen 3: groei en krimp	11			
3.4.4	Bouwsteen 4: samenwerking	11			
3.4.5	Bouwsteen 5: medegebruik en verhuurbeleid bij KC's	12			
3.4.6	Bouwsteen 6: kwaliteit en duurzaamheid	14			
3.4.7	Bouwsteen 7: monofunctioneel en multifunctioneel eigendom	15			
4.	Methodiek	17			
4.1.	Capaciteitsanalyse onderwijs	17			
4.2.	Kwaliteitsanalyse onderwijs	17			
5.	Analyse en opgave	19			
5.1.	Capaciteit onderwijs	19			
5.2.	Kwaliteit onderwijs: quickscans	22			
5.3.	Scholenlandschap gemeente	23			
5.4.	Reflectie op de opgave	24			
6.	Scenario's	25			
6.1.	Toelichting scholenlandschap per deelgebied	25			
6.2.	Scenario's onderwijs	26			
6.2.1	Kern Wijchen	26			
6.2.2	Buiten de kern Wijchen	31			
6.3.	Integrale programmering	33			
7.	Financiële vertaling en CO₂-reductie	34			
7.1.	IHP-kwaliteit	34			
7.2.	Verdeling kwaliteit	34			
7.3.	Kosten	34			
7.4.	Financiële uitgangspunten	35			
7.5.	Overzicht investeringskosten onderwijs	37			
7.6.	Overzicht kosten vervolgstudies	38			
7.7.	Status IHP-kosten	39			
8.	Vervolg IHP	40			
8.1.	Opstellen uitvoeringsprogramma	40			
8.2.	Opstellen haalbaarheidsonderzoeken	40			
8.3.	Verbeteringen duurzaamheid en binnenmilieu	40			
8.4.	Disclaimer	40			
	Bijlage I: wettelijke en beleidskaders	41			
	Bijlage II: energieprestaties	43			
	Bijlage III: kwaliteitsadvies Frisse Scholen	43			

1. Inleiding

De gemeente Wijchen heeft, samen met de schoolbesturen, voorliggend Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor de huisvesting van het primair onderwijs (PO) en het voortgezet onderwijs (VO). In dit plan worden de kaders bepaald waarbinnen de gemeente en de schoolbesturen samenwerken aan goede, toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor goed onderwijs.

In het coalitieakkoord Samen het verschil maken 2022-2026 is de ambitie uitgesproken om voorzieningen, onderwijs en wonen zo dicht mogelijk bij de inwoners te brengen en deze onderling te verbinden. De gebiedsontwikkeling Hart van Zuid krijgt nadrukkelijke aandacht in het akkoord als een van de stedelijke ontwikkelingslocaties waarin woningbouw én maatschappelijke voorzieningen (zoals scholen) gecombineerd worden. Verder geldt als uitgangspunt dat dorpen vitaal blijven en voorzieningen in dorpen behouden worden, waarbij samenwerking tussen lokale voorzieningen wordt ondersteund. Deze ambities sluiten duidelijk aan bij de doelen van dit IHP om vernieuwende schoolvoorzieningen in wijken én dorpen te realiseren.

De noodzaak tot samenwerking komt voort uit de gedeelde verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting; de gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting voor onder andere nieuwbouw en uitbreiding en schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie. In dit IHP worden de verantwoordelijkheden van de gemeente en de schoolbesturen op elkaar afgestemd.

Kinderopvang maakt steeds vaker deel uit van onderwijshuisvesting in kindcentra (KC's). Ondanks dat de gemeente geen formele verantwoordelijkheid heeft voor de huisvesting van kinderopvang, is kinderopvang een belangrijke schakel in de ontwikkeling van kinderen. De kinderopvangorganisaties zijn daarom ook betrokken.

1.1. Landelijke context

Het IHP sluit aan op de landelijke context. Door nu een strategisch IHP te ontwikkelen spelen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in op, onder andere, de volgende landelijke ontwikkelingen:

- De wettelijke status van IHP's en renovatie (naar aanleiding van de door VNG, VO-raad en PO-raad voorgestelde wetswijzigingen).
- De verbeteringslag die gemaakt dient te worden op het gebied van de kwaliteit van onderwijshuisvesting.
- De duurzaamheidsambities die voortvloeien uit de afspraken binnen het klimaatakkoord.
- De druk die is ontstaan op de bekostiging van onderwijshuisvesting.

1.2. Lokale context

De gemeente Wijchen telt vijftien basisscholen en drie vestigingen voor voortgezet onderwijs. Het huidige IHP dateert uit 2020 en is toe aan herijking. Met de herijking wordt toegewerkt naar een langetermijndoorkijk voor de onderwijshuisvesting, die integraal onderdeel uitmaakt van de gemeentelijke begroting. Dit gebeurt door de bouwstenen te actualiseren op basis van nieuwe inzichten en recente ontwikkelingen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is een breed gedragen onderwijskundige visie, waarin thema's als doorgaande leerlijnen, inclusief onderwijs en de rol van kindcentra nadrukkelijk aandacht krijgen.

De gemeente vraagt in het bijzonder aandacht voor een actualisatie van de programmering. Daarbij worden de financiële uitgangspunten, de kwaliteitsniveaus en de kosten opnieuw beoordeeld. Ook de capaciteitsanalyse wordt herijkt op basis van de meest recente leerlingenprognoses. Op deze manier ontstaat een actuele en realistische programmering. Daarnaast wordt onderzocht welke aanvullende gegevens beschikbaar zijn en wordt kritisch gekeken naar haalbare doorlooptijden.

Tot slot wordt in deze herijking stilgestaan bij procesverbetering na vaststelling van het IHP. Daarbij worden mogelijke synergievoordelen verkend en worden afspraken gemaakt over de borging van de voortgang binnen de projecten.

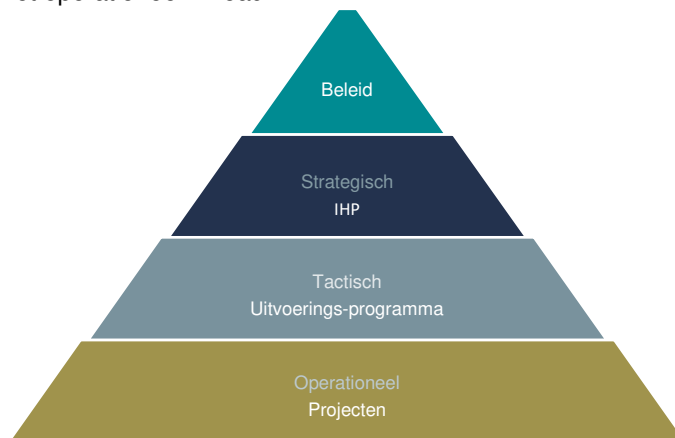
1.3. Doelstelling

Het IHP is een strategisch plan waaraan gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zich conformeren. Gezamenlijk wordt toegewerkt naar een toekomstbestendig onderwijsklimaat met bijbehorende huisvesting voor onderwijs en kinderopvang. In tegenstelling tot de werkwijze (uitsluitend) op basis van de Verordening Onderwijshuisvesting (in het vervolg 'verordening'), wordt in het IHP

uitgegaan van een proactief onderwijshuisvestingsbeleid binnen de gestelde financiële kaders. Het IHP:

- Sluit aan op de beleidskaders van de gemeente op het gebied van onderwijs.
- Geeft aan op welke wijze de gemeente haar zorgplicht wenst in te vullen.
- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn toekomstbestendige keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Stelt de kaders waarbinnen de gemeente, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings)beleid van de gemeente en schoolbesturen kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor onderwijshuisvesting voor 4 jaar (2026 tot 2030) en geeft een doorkijk voor de langere termijn van 16 jaar (2030 tot 2046). Het IHP wordt elke 4 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment. Jaarlijks wordt het jaarprogramma vastgesteld in het OOGO en met het College van B&W, waarmee de voortgang wordt bewaakt en indien wenselijk de gemeenteraad wordt geïnformeerd (jaarlijks).

De verankering van het IHP kan verdeeld worden over het strategisch, tactisch en operationeel niveau. Dit IHP is daarin het strategisch kader. Na vaststelling van het IHP wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld waarin de eerste termijn van het IHP wordt uitgewerkt. Dit is het tactisch niveau. De uitvoering van de projecten is onderdeel van het operationeel niveau.

Figuur 1 positie van het IHP als strategisch document inclusief het vervolg

1.4. Aanpak

Het IHP is samen met gemeente, schoolbesturen en een kinderopvangorganisatie ontwikkeld. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

1. Om te komen tot een gezamenlijke **visie** op de onderwijshuisvesting zijn in diverse bijeenkomsten met de gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisatie uitgangspunten gedefinieerd. De basis van deze visie is de visie op het onderwijs.
2. Er heeft een uitgebreide **analyse** plaatsgevonden van de onderwijsgebouwen in de gemeente. Er is onder andere gekeken naar capaciteit en kwaliteit. Aan de hand van de analyse is de opgave in beeld gebracht
3. Op basis van de gezamenlijke visie en de uitkomsten van de analyse zijn de **scenario's** die invulling geven aan de opgave in interactieve sessies geformuleerd.
4. De scenario's zijn **financieel** vertaald inclusief CO₂-reductie.
5. De vier bovenstaande deelproducten zijn samengevoegd in voorliggend IHP, waarbij tevens de vervolgstappen zijn benoemd.

1.5. Leeswijzer

Na dit eerste inleidende hoofdstuk beschrijft hoofdstuk 2 het onderwijslandschap en de kinderopvang van de gemeente. Hoofdstuk 3 gaat in op de gezamenlijke visie en uitgangspunten. Hoofdstuk 4 introduceert de gehanteerde methodiek voor de analyse van de opgave die in hoofdstuk 5 wordt gepresenteerd. Hoofdstuk 6 beschrijft de scenario's die invulling geven aan de opgave. Hoofdstuk 7 voorziet de scenario's uit hoofdstuk 6 van financiële uitgangspunten en een financiële vertaling. In hoofdstuk 8 is het vervolgproces na het IHP omschreven.

2. Aanbod onderwijs en kinderopvang

Dit hoofdstuk biedt inzicht in het onderwijs- en kinderopvangaanbod in de gemeente. Het gaat hier voor het onderwijs om het PO, VO en (V)SO en voor kinderopvang om kinderdagopvang (kdv) en buitenschoolse opvang (bso).

2.1. Primair onderwijs

Het primair onderwijs in de gemeente wordt verzorgd door één schoolbestuur: Kans & Kleur. Dit bestuur biedt onderwijs aan 2.960 leerlingen (bron: DUO, 2026), verdeeld over vijftien basisscholen en zestien schoolgebouwen.

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen	%
Kans & Kleur	PO	Roncalli	Katholiek	42	1%
Kans & Kleur	PO	De Baptist	Katholiek	35	1%
Kans & Kleur	PO	Wingerd	Confessioneel overig	96	3%
Kans & Kleur	PO	Heilig Hartschool	Katholiek	61	2%
Kans & Kleur	PO	Daltonschool Sint Jozef	Katholiek	36	1%
Kans & Kleur	PO	Kindcentrum Westwijzer	Algemeen bijzonder	351	12%
Kans & Kleur	PO	Jenaplanschool de Buizerd	Openbaar	360	12%
Kans & Kleur	PO	Paulusschool	Katholiek	196	7%
Kans & Kleur	PO	De Viersprong	Katholiek	232	8%
Kans & Kleur	PO	Antoniuschool	Samenwerking	81	3%
Kans & Kleur	PO	Paschalisschool	Katholiek	328	11%
Kans & Kleur	PO	Het Zuidepad	Algemeen bijzonder	255	9%
Kans & Kleur	PO	De Trinoom	Openbaar	789	27%
Kans & Kleur	PO	De Trinoom (Brink)			
Kans & Kleur	PO	De Bonte Boomhut	Samenwerking	36	1%
Kans & Kleur	SBO	SBO de Bolster	Samenwerking	62	2%
Totaal				2960	100%

Tabel 1: overzicht PO

2.2. Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs in de gemeente wordt verzorgd door twee schoolbesturen. Samen bieden zij onderwijs aan 2.003 leerlingen (bron: DUO, 2025), verdeeld over drie scholen.

Schoolbestuur	Sector	Schoolnaam	Denominatie	Aantal leerlingen	%
Pro College	VO	Pro College Wijchen	Algemeen bijzonder	146	7%
@voCampus	VO	Maaswaal College Veenseweg	Algemeen bijzonder	1.026	51%
@voCampus	VO	Maaswaal College Oosterweg	Algemeen bijzonder	831	41%
Totaal				2003	100%

Tabel 2: overzicht VO

3. Beleid en visie

De gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvang streven gezamenlijk naar een toekomstbestendige onderwijsomgeving. Het doel is om kinderen in de gemeente de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en hen voor te bereiden op hun toekomst. Daarbij is het van belang dat het onderwijs- en kinderopvangaanbod toegankelijk, divers en goed gespreid is en aansluit op de vraag van de maatschappij. Dit hoofdstuk behandelt landelijk en lokaal beleid, de visie op onderwijs en kinderopvang en de visie op onderwijshuisvesting. Onderwijshuisvesting omvat daarbij ook eventuele ruimten voor kdv en bso in schoolgebouwen.

3.1. Landelijk beleid

De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, constructiefouten en eerste inrichting. Hiervoor ontvangt de gemeente een algemene uitkering in het gemeentefonds. De verantwoordelijkheid voor instandhouding (onderhoudskosten aan binnen- en buitenkant) en de exploitatie (onder andere energie- en schoonmaakkosten) van schoolgebouwen ligt bij de schoolbesturen, tenzij hiervan is afgeweken. Hiervoor ontvangen de schoolbesturen een lumpsumvergoeding vanuit het rijk.

Het huidige stelsel vertoont diverse tekortkomingen. Deze zijn onder andere benoemd in het Interdepartementaal Beleidsonderzoek¹. Er zijn bijvoorbeeld geen eenduidige eisen voor onderwijshuisvesting, er is een gebrek aan koppeling tussen bouwkosten en budgetten, er is onvoldoende expertise bij schoolbesturen en gemeenten en het ontbreekt aan een gesloten beleidscyclus door met name een gebrek aan toezicht, monitoring en evaluatie.

Daarnaast worden strengere eisen aan schoolgebouwen gesteld, zoals eisen aan energieneutraliteit en Frisse Scholen. In het klimaatakkoord is wettelijk vastgelegd dat de CO₂-uitstoot van schoolgebouwen met 49% gereduceerd dient te worden ten opzichte van 1990 in 2030 en 95% in 2050. Ondanks deze ontwikkelingen blijft de

¹ IBO Onderwijshuisvesting funderend onderwijs, Een vak apart - Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingsstelsel (2021)

indexering van zowel het gemeentefonds als de lumpsumvergoeding achter op de marktontwikkelingen (bouw- en exploitatiekosten).

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Op 9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Vervolgens is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het voorstel is in 2018 formeel aan de minister aangeboden. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

1. Gemeenten en schoolbesturen worden verplicht om een IHP op te stellen.
2. De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten.
3. Het investeringsverbod voor het PO en (V)SO wordt opgeheven.

Voor meer informatie zie bijlage I.

3.2. Lokaal beleid

De gemeente Wijchen heeft in oktober 2022 het Strategisch kompas Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen' vastgesteld. Dit is het koersdocument voor de gemeente Wijchen voor alle beleidsdomeinen.

In het Strategisch kompas zijn de volgende speerpunten uitgestippeld:

- a. Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase.
- b. Aantrekkelijke groene wijken en kernen, met goede voorzieningen en goede bereikbaarheid.
- c. Iedereen aan het werk.
- d. Een sterke, gezonde, sociale samenleving, met oog voor mentale en fysieke gezondheid, preventie, maatwerk en zorg dichtbij huis.
- e. Energieneutrale en fossielvrije toekomst.
- f. Krachtige samenwerking tussen gemeente(n), inwoners, ondernemers en partners.

3.3. Visie op onderwijs en kinderopvang

Er is door de gemeente Wijchen geen specifieke visie op onderwijs en kinderopvang opgesteld. Wel liggen er (vastgestelde) onderwijsvisies vanuit de samenwerkingsverbanden VO-VSO Nijmegen e.o. en Stromenland. Samen met landelijke en lokale beleidsthema's vormen deze visies de basis voor de visie op onderwijshuisvesting.

3.3.1 Samenwerkingsverband Stromenland

In de visie van Stromenland, het samenwerkingsverband voor PO in de regio Nijmegen, wordt sterk ingezet op inclusief onderwijs. In het 'Ondersteuningsplan 2021-2025' wordt dit duidelijk gemaakt door het credo dat is opgenomen; inclusief tenzij. Inclusief onderwijs wordt gezien als de basis voor een inclusieve samenleving en een aanjager van kansgelijkheid. In het jaarplan van 2024 zijn hiervoor drie belangrijke pijlers gedefinieerd:

- **Didactisch inclusief:** leerlingen met een ondersteuningsbehoefte krijgen de benodigde ondersteuning en toerusting om naar school te kunnen.
- **Organisatorisch inclusief:** de school is dicht bij huis.
- **Sociaal inclusief:** onderwijs samen met kinderen zonder ondersteuningsbehoefte.

Hiernaast wordt ook het belang van de inclusieve cultuur benadrukt. Dit betekent dat alle leerlingen, ongeacht hun achtergrond of vaardigheden, welkom zijn op de scholen binnen Stromenland. Inclusie is hier geen statisch begrip, maar een voortdurend proces. Er wordt door Stromenland gestreefd naar een maximale deelname van alle leerlingen, thuisnabij en binnen het reguliere onderwijs. Inclusie gaat verder dan enkel ondersteuningsbehoeften en samenwerking; het omvat ook factoren zoals gender en sociaaleconomische status. Daarom werkt Stromenland nauw samen met een breed netwerk binnen de samenleving. De school fungeert als een oefenplek en een mini-maatschappij, waar leerlingen samen leren en samenleven, in en met de samenleving.

3.3.2 Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o.

Elke leerling heeft recht op goed en passend onderwijs. Binnen het Samenwerkingsverband VO-VSO Nijmegen e.o. wordt gestreefd naar een inclusieve onderwijsomgeving, waarin zoveel mogelijk jongeren thuisnabij en binnen het reguliere onderwijs een passende plek vinden. Uitgangspunt is de leerling zelf; diens mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften staan centraal. Er wordt gewerkt aan

sterke basisondersteuning op alle scholen en toegankelijke hulp, terwijl specialistische ondersteuning zo doelgericht en kort mogelijk wordt ingezet. In samenwerking met gemeenten, maatschappelijke partners, ouders en jongeren wordt gebouwd aan een dekkend en duurzaam onderwijsstelsel.

In het 'Ondersteuningsplan 2022-2026' zijn vijf thema's gedefinieerd die samen zorgen voor de beweging naar inclusief onderwijs:

1. Een sterke basisondersteuning voor alle leerlingen (alle scholen).
2. Extra ondersteuning dichtbij.
3. Verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp.
4. Samenwerking en communicatie.
5. Kwaliteit staat centraal.

3.3.3 Ontwikkelagenda Inclusief Onderwijs 2025-2028

Samen met gemeenten in de regio Nijmegen, samenwerkingsverbanden en onderwijsinstellingen wordt toegewerkt naar inclusief onderwijs, en is een ontwikkelagenda opgesteld.

Hierin is de volgende visie opgenomen:

'We werken aan een fundamentele verandering in het onderwijs, waarbij elk kind een volwaardige plek krijgt, ongeacht de ondersteuningsbehoefte. Inclusief onderwijs gaat verder dan een organisatorisch model en draagt bij aan een inclusieve samenleving. Het stelt kinderen in staat om met diversiteit om te gaan en leert hen respect te hebben voor onderlinge verschillen. Dit draagt bij aan een samenleving waarin iedereen, ongeacht achtergrond of ondersteuningsbehoefte, gelijkwaardig kan participeren.'
(Ontwikkelagenda Inclusief Onderwijs 2025-2028)

In de ontwikkelagenda is aangegeven dat inclusieve onderwijshuisvesting een fysieke randvoorwaarde is voor het realiseren van inclusief onderwijs. Het doel is dat schoolgebouwen toegankelijk, flexibel en toekomstgericht zijn. Dit is bedoeld om kinderen van verschillende achtergronden, met diverse ondersteuningsbehoeften, in hun eigen buurt, gemeente of regio een passende leeromgeving te bieden. Er wordt benadrukt dat de samenwerking tussen schoolbesturen en gemeenten cruciaal is, gezien de verantwoordelijkheden met betrekking tot de huisvesting.

Het doel voor 2028, zoals opgenomen in de ontwikkelagenda, is dat 97% van de leerlingen een inclusieve leeromgeving heeft dichtbij huis. Voor het basisonderwijs betekent 'dichtbij huis' binnen de gemeente, voor het voortgezet onderwijs geldt dit voor de regio. Concrete afspraken die hiervoor zijn gemaakt, omvatten onder meer dat elke gemeente een paragraaf opneemt in het IHP over de wijze waarop inclusieve onderwijshuisvesting wordt gerealiseerd. Ook is bepaald dat alle gemeenten de IHP's met elkaar delen.

3.3.4 Rol van kinderopvang in de ontwikkeling van onderwijshuisvesting

Kinderopvang is een steeds belangrijker partner in de ontwikkeling van een samenhangende voorzieningstructuur voor kinderen en gezinnen. In veel gemeenten wordt gewerkt aan kindvoorzieningen waarbij onderwijs, kinderopvang en soms ook zorg- en welzijnsfuncties samenkomen in één gebouw of gebied. Deze ontwikkeling draagt bij aan een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar en ondersteunt ouders bij het combineren van arbeid en zorg.

Ook landelijk zijn er ontwikkelingen die mogelijk grote invloed hebben op de vraag naar kinderopvang. Het kabinet werkt aan een nieuw stelsel waarbij kinderopvang grotendeels publiek wordt gefinancierd en ouders nog maar een beperkte eigen bijdrage betalen. Hoewel de exacte vorm en invoeringsdatum van deze regeling nog onderwerp van besluitvorming zijn, wordt verwacht dat deze ontwikkeling kan leiden tot een verdere groei van het gebruik van kinderopvang.

Voor onderwijshuisvesting betekent dit dat de behoefte aan opvangvoorzieningen in de toekomst kan toenemen en dat samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang naar verwachting verder zal intensiveren. Bij de ontwikkeling, renovatie of nieuwbouw van schoolgebouwen is het daarom wenselijk om rekening te houden met de mogelijkheid tot kindvoorzieningen en flexibel ruimtegebruik. Dit draagt bij aan toekomstbestendige gebouwen en een efficiënter gebruik van maatschappelijke voorzieningen.

Hoewel de gemeente geen formele verantwoordelijkheid heeft voor de huisvesting van kinderopvang, speelt zij wel een belangrijke rol in het faciliteren van samenwerking tussen onderwijs en opvang en in het mogelijk maken van voorzieningen in wijken en kernen. Door bij gebiedsontwikkelingen en schoolprojecten ruimte te bieden voor

samenwerking met kinderopvangorganisaties kan worden ingespeeld op toekomstige ontwikkelingen in vraag en beleid.

3.4. Visie op onderwijshuisvesting

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties hebben de visie op onderwijshuisvesting uitgewerkt in zeven thema's; de bouwstenen:

1. Regie.
2. Vraag en aanbod.
3. Groei en krimp
4. Samenwerking.
5. Medegebruik en verhuurbeleid bij KC's.
6. Kwaliteit en duurzaamheid.
7. Monofunctioneel en multifunctioneel eigendom gebouwen

Ieder thema omvat verschillende beleidsuitgangspunten. Het IHP is erop gericht om, binnen de mogelijkheden van de gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties, deze uitgangspunten zoveel als mogelijk te realiseren.

3.4.1 Bouwsteen 1: regie

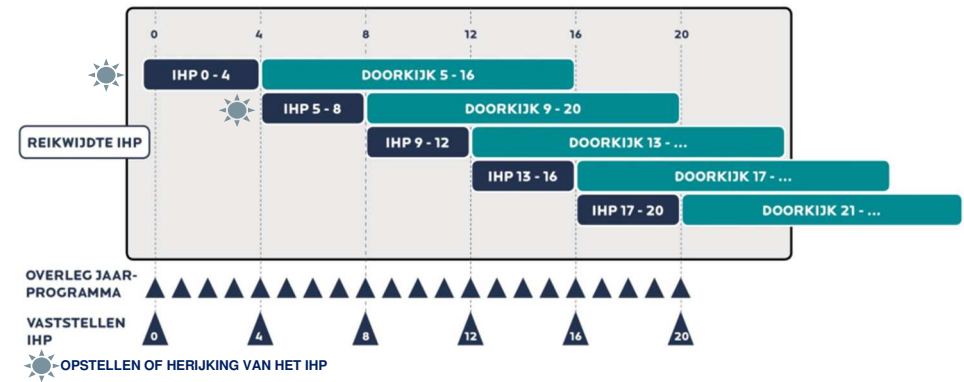

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samen de regie voeren op het gebied van onderwijs-huisvesting. Dit betreft onder andere het vastleggen van de status van het IHP en hoe hier uitvoering aan wordt gegeven.

1. **Verantwoordelijkheid:** de gemeente en de schoolbesturen voeren samen de regie op onderwijshuisvesting. Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van schoolgebouwen. De schoolbesturen voeren de regie op het onderwijsaanbod en de diversiteit daarvan. In de stuurgroep IHP vindt de afstemming van deze regie plaats. Kinderopvangorganisaties worden betrokken daar waar zij onderdeel vormen van onderwijshuisvesting.
2. **Renovatie:** het IHP is in lijn met de door VNG, VO-raad en PO-raad voorgestelde wetswijzigingen om renovatie op te nemen als voorziening door de gemeente. In

de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor vervangende nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (onder andere artikel 2 verordening). Door renovatie op te nemen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie toe te passen. De verschillende definities zijn:

- a. Nieuwbouw: er wordt uitgegaan van totale sloop en vervanging van het bestaande gebouw. De levensduur van het nieuwe pand dient 40 jaar te zijn.
  - b. Renovatie: er wordt uitgegaan van een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar wordt verlengd.
  - c. Vernieuwbouw: deze term wordt aan dit IHP toegevoegd om renovatie verder te verduidelijken. Indien wordt gesproken over vernieuwbouw wordt uitgegaan van een levensduurverlengende ingreep voor 40 jaar. Hierbij wordt het bestaande gebouw vernieuwd waarbij het streven is om de nieuwbouw-kwaliteit zoveel mogelijk te realiseren.
3. **Commitment:** het IHP is in lijn met de door VNG, VO-raad en PO-raad voorgestelde wetswijzigingen om IHP's in de wetgeving te verankeren. In de geest van de nieuwe wet wordt het IHP vastgesteld als korte- en langetermijnplan waar gemeente en schoolbesturen zich aan committeren. Schoolbesturen en gemeente spreken af enkel af te wijken van de afspraken in het IHP als daar een zwaarwegende motivatie onder ligt.
  4. **Looptijd:** het IHP komt tot stand in een apart project met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. De stuurgroep IHP, het College van B&W en de gemeenteraad stellen het IHP vast voor de eerste 4 jaar, met in het vierde jaar de herijking. Het IHP heeft buiten de vaststelling van deze 4 jaar een doorkijk van 16 jaar. De totale looptijd is 20 jaar (voorbeeld: 2026-2029, 2029 is jaar van herijking, IHP daarna start in 2030-2033).
  5. **Status:** het IHP is het investeringskader voor onderwijshuisvesting en geeft voor de komende 20 jaar een indicatie van de benodigde investeringen. Tevens wordt de prioritering van de projecten opgenomen. De gemeenteraad stelt de prioritering en planning vast. Er wordt rekening gehouden met / worden reserveringen getroffen in de gemeentelijke begroting voor het financieren van de projecten in de

Figuur 2 IHP als middel voor de vernieuwingsopgave, conform het wetsvoorstel

eerste 4 jaar (het uitvoeringsprogramma, zie punt 8). Hiermee staat de programmering voor termijn 1 vast. In de basis wordt niet afgeweken van de overeengekomen prioritering en planning voor deze termijn. Alleen in de stuurgroep IHP kan een wijziging van de plannen worden doorgevoerd.

6. **Aanvraagprocedure:** de eerste termijn van het IHP (eerste 4 jaar) is een bundeling van aanvragen voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen (artikel 2.a lid 1 t/m lid 8 van de verordening). Aanvragen voortkomend uit het IHP worden geacht een aanvraag te zijn op grond van de verordening. Dit wordt ook op deze wijze in de verordening vastgelegd. Uitzonderingen zijn de nieuwbouw voor een nieuw te stichten school, kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (artikel 2.a lid 1, lid 6 en lid 7 van de verordening).
7. **Spoedaanvragen:** voor spoedaanvragen of andere zaken die buiten het IHP vallen door onvoorziene omstandigheden blijft de aanvraagprocedure van kracht. Op dergelijke onvoorziene omstandigheden na, is de afspraak dat er geen gebruik wordt gemaakt van de route via de verordening. Gemeente en schoolbesturen

zullen in overleg bepalen of een situatie een spoedaanvraag vereist. Onvoorziene omstandigheden zijn omstandigheden die:

- a. Niet bekend waren op het moment van vaststelling van het IHP.
- b. Niet redelijkerwijs te voorzien waren op basis van inspecties, prognoses en beleid.
- c. Acuut of urgent handelen vereisen.
- d. Niet kunnen wachten tot een eerstvolgende actualisatie van het IHP.
- e. En waarbij uitstel leidt tot onaanvaardbare risico's (veiligheid, gezondheid, continuïteit onderwijs).

8. **Uitvoeringsafspraken:** direct na vaststelling van het IHP wordt de uitvoering hiervan op projectniveau afgestemd. Hierbij worden nadere financiële, samenwerkings- en planningsafspraken gemaakt. Belangrijk is dat er met deze afspraken een vervolg wordt gegeven aan het IHP.
9. **Kredietverlening:** per project verleent de gemeenteraad definitief het krediet. Zodra het project actueel wordt, zal het getoetst worden aan de gehanteerde randvoorwaarden uit het IHP. Een dergelijke toets wordt vaak gedaan door een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren, ook wel businesscase genoemd. Indien nodig worden vervolgens de randvoorwaarden uit het IHP geactualiseerd en wordt het definitieve krediet bij de gemeenteraad aangevraagd. Er kan een budgettaire afwijking zitten tussen het aangevraagde krediet en de budgetten zoals benoemd in het financiële hoofdstuk van dit IHP. Het is immers mogelijk dat er naar aanleiding van de diverse onderzoeken nog aanvullende (onvoorziene) kosten gesignaleerd worden. Deze kredietaanvraag is niet afhankelijk van bijvoorbeeld de 1 februari-deadline uit de verordening of de financiële cyclus van de gemeente zoals de voorjaarsnota.

3.4.2 Bouwsteen 2: vraag en aanbod

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente Wijchen en de schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen (scenario's).

1. Voor de scenario-ontwikkeling wordt het onderwijsaanbod per onderwijssoort overwegend geanalyseerd in relatie tot een bepaald schaalniveau:
  - a. Basisonderwijs op buurt-, wijk- of kernniveau.
  - b. Voortgezet onderwijs op gemeente- en regionaal niveau.
2. Onderwijs(huisvesting) wordt intensief afgestemd op identiteit, profiel en behoefte van het desbetreffende gebied. Er wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met het onderscheid tussen en de leefbaarheid in de kernen (zie notitie krimp: *Naar een nieuwe balans, kinderaantal en basisscholen in de gemeente Wijchen*).
3. Het streven is om te komen tot toekomstbestendige scholen.
4. Uitgangspunt is dat de onderwijshuisvesting zoveel mogelijk aansluit op het onderwijsconcept. Door maatschappelijke veranderingen zijn onderwijsconcepten in de gemeente Wijchen in meer of mindere mate aan verandering onderhevig. Dit verschilt per onderwijssoort:
  - Primair onderwijs: er wordt meer en meer gedifferentieerd in lesvormen. Langzamerhand wordt afscheid genomen van het leerstofjaarclassensysteem en de verschillende denominaties. Ambitie blijft om het huidige keuzeaanbod te handhaven.
  - a. Voortgezet onderwijs: er vindt steeds meer differentiatie plaats, bijvoorbeeld door flexroosters. Praktisch, contextrijk en levensecht leren neemt toe; kennis wordt toegepast in herkenbare situaties en niet alleen gereproduceerd. Voorbeelden hiervan zijn praktijkgerichte programma's op mavo en havo.
5. Het faciliteren van verandering in onderwijsconcepten is lastig vanwege het statische karakter van vastgoed. Om te zorgen dat de schoolgebouwen in de toekomst toch een ander onderwijsconcept kunnen faciliteren zetten de gemeente

Wijchen en de schoolbesturen in op flexibiliteit; bij nieuwbouw wordt niet gebouwd met dragende wanden.

6. Opheffings- en stichtingsnorm PO: de opheffingsnorm voor de gemeente Wijchen is 105 en de stichtingsnorm is 200.
7. Omvang kinderopvang (kdv en bso) in een KC: kinderopvangorganisaties zorgen samen met de schoolbesturen voor een kinderopvangaanbod passend bij de vraag. De omvang heeft te maken met de sociaal-demografische eigenschappen van een dorp of wijk en landelijke ontwikkelingen zoals kinderopvangtoeslag.
8. Prognose en frequentie: de leerlingenprognoses worden 2-jaarlijks geactualiseerd.

3.4.3 Bouwsteen 3: groei en krimp

Deze bouwsteen geeft aan hoe de gemeente Wijchen en de schoolbesturen omgaan met groei en krimp in relatie tot onderwijshuisvesting. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat gemeente en schoolbesturen niet willen bouwen voor leegstand. Bij nieuwbouw wordt altijd integraal gekeken naar de leerlingenprognoses en de benodigde vierkante meters in relatie tot nabijgelegen schoolgebouwen.

1. Leegstand in onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen en de gemeente Wijchen erkend als probleem. Leegstand leidt tot hogere exploitatiekosten, maar biedt ook beperkte kansen voor medegebruik, op voorwaarde dat het medegebruik zich verdraagt met het onderwijs.
2. Reële mogelijkheden voor het oplossen van leegstand zijn verwijzen (gebruik van ruimteoverschotten door andere scholen met een ruimtetekort) en/of het in medegebruik geven of verhuren van ruimten. Daarbij wordt rekening gehouden met mogelijke gebouwelijke aanpassingen. Afstoten van leegstand is alleen een optie in bijzondere gevallen.
3. Leegstand kan worden ingezet voor onderwijs- en opvanggerelateerde activiteiten.

4. Voorwaarde voor verwijzen naar leegstand zijn:
  - a. Afstandscriterium, mits via een veilig begaanbare route:
    - o PO: 2 km (verordening).
    - o VO: 10 km (binnen gemeentegrens Wijchen).
  - b. 'Uitwonen' van groepen leerlingen dient bij voorkeur te worden voorkomen. Alleen als het echt niet anders kan, gebeurt dit met minimaal 2 groepen tegelijk.
5. Mogelijkheden voor het voorkomen van leegstand zijn:
  - a. Efficiënt inzetten van ruimten (niet bouwen voor leegstand).
  - b. Bouwdelen afstootbaar maken.

3.4.4 Bouwsteen 4: samenwerking

Deze bouwsteen geeft aan hoe de gemeente Wijchen en de schoolbesturen omgaan met samenwerking op het gebied van onderwijshuisvesting. Samenwerking betekent dat scholen gebouwen delen, met elkaar of met partners (bijvoorbeeld kinderopvang, jeugdzorg, buurtvoorzieningen). Samenwerking kan zowel inhoudelijk als gebouwelijk worden vormgegeven.

Inhoudelijke samenwerking biedt voordelen op het gebied van

kennisuitwisseling. Gebouwelijke samenwerking kan de inhoudelijke samenwerking faciliteren omdat men elkaar ook daadwerkelijk tegenkomt en biedt exploitatievoordelen (door bijvoorbeeld het delen van ruimten). Het onderwijs staat daarbij centraal en daarmee is een gebouwelijke samenwerking geen verplichting, maar een mogelijkheid.

1. In de scenario-ontwikkeling van het IHP worden de verschillende samenwerkingsmogelijkheden onderzocht. Daarnaast wordt aangesloten op bestaande initiatieven. Het gaat om:
  - a. Samenwerking tussen PO en VO.
  - b. Samenwerking tussen PO en kinderopvang en bso. Hierbij wordt de mogelijkheid tot vorming van een kindcentrum (KC) onderzocht.
  - c. Samenwerking tussen PO en VO met overige maatschappelijke partners, met name bij nieuwe bouwinitiatieven (zoals een multifunctionele accommodatie (MFA)).

- d. Samenwerking tussen VO en VO praktijkonderwijs in de vorm van een symbioseklas (leerlingen die een deel van het onderwijs op een andere school volgen).
2. Voor onderwijsfuncties met een gemeente-overstijgend karakter (bijvoorbeeld VO, (V)SO en SBO) worden samenwerkingsmogelijkheden tevens afgestemd op de regio.
3. Bij combinaties tussen PO en kinderopvang (kdv), buitenschoolse opvang (bso) en eventuele KC-ontwikkeling is van belang dat het aanbod aansluit bij de vraag. Het uitgangspunt is het volgende schaalmodel waarbij:
  - a. Op elke school peuteropvang wordt aangeboden, uitzondering zijn enkele scholen in de kleine kernen.
  - b. Op grotere scholen idealiter ook aanbod voor kinderopvang mogelijk moet zijn.
  - c. Buitenschoolse opvang wordt aangeboden op iedere school.
4. Bij medegebruik/verhuur wordt onderscheid gemaakt tussen niet-commerciële en commerciële partijen. Voor verhuur van lokalen dient het schoolbestuur toestemming te vragen aan het gemeentebestuur.

Er kan daarnaast onderscheid gemaakt worden tussen educatieve functies en overige functies voor wat betreft medegebruik/verhuur van leegstaande lokalen.

In aanvulling hierop heeft de gemeente met Samenwerkingsstichting Kans & Kleur een overeenkomst gesloten over het verhuren en in medegebruik geven van onderwijsruimten en monofunctionele basisscholen (2023).

5. Bij nieuwbouw of renovatie kan de onderwijshuisvesting op initiatief van schoolbestuur en de gemeente Wijchen worden aangevuld met onderwijsgerelateerde functies. Daarbij worden per situatie maatwerkafspraken gemaakt over functie, financiering en exploitatie.
6. Onder maatschappelijke functies worden ook verstaan initiatieven om te komen tot inclusief onderwijs; 'ruimte bieden waar het kan'. Per situatie zullen diverse

aspecten, zoals het maatschappelijk belang, de continuïteit en de wijze van financiering, moeten worden afgewogen.

7. Schoolbesturen en de gemeente streven naar samenwerking tussen scholen en overige maatschappelijke partners (GGD, bibliotheek, jeugdzorg, sportorganisaties, dorps huis etc.)

3.4.5 Bouwsteen 5: medegebruik en verhuurbeleid bij KC's

In de visie en in de bouwsteen samenwerking is het belang van integratie tussen onderwijs en kinderopvang in KC's omschreven. Als onderwijs en kinderopvang onder één dak gehuisvest worden, in een KC, krijgen zij te maken met huisvestingsvraagstukken ten aanzien van *capaciteit, eigendom, tariefstelling en financiering*. Deze vraagstukken worden in deze bouwsteen behandeld en voorzien van uitgangspunten. Eerst wordt kort ingegaan op het wettelijk kader.

Wettelijk kader

De gemeente heeft een zorgplicht om te voorzien in huisvesting voor het *onderwijs* maar niet voor *kinderopvang*. Kinderopvangorganisaties worden wettelijk gezien als commerciële organisaties die de gemeente niet mag bevoordelen ten opzichte van andere commerciële organisaties. De gemeente heeft zich als economisch eigenaar in relatie tot medegebruik en verhuur te houden aan de Wet Markt en Overheid. De Wet Markt en Overheid is een hoofdstuk (4b) binnen de Mededingingswet en bevat vier gedragsregels. Deze gedragsregels omschrijven onder andere dat overheden alle kosten die zij maken voor een dienst moeten doorberekenen in de prijs. Dit geldt dus ook bij verhuur van ruimten aan kinderopvangorganisaties.

Deze bouwsteen zal zich, in lijn met het IHP, richten op *nieuwe situaties* die ontstaan bij nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen. De verhuur aan kinderopvangorganisaties in *bestaande situaties* valt buiten de scope van het IHP.

1. **Capaciteit:** de wijze waarop wordt omgegaan met huurbescherming voor kinderopvangorganisaties en het onderscheid tussen medegebruik en verhuur.
  - a. Nieuwe situaties

Bij exclusief gebruik door kdv en/of bso kan extra capaciteit worden gerealiseerd, wat valt onder een huurcontract met een kostendekkend tarief. Er wordt uitgegaan van langjarige huurcontracten van minimaal 10 jaar. Hierdoor ontstaat huurbescherming voor de kinderopvangorganisatie gedurende de looptijd van het contract. Dit houdt in dat ruimten van de kinderopvang door de gemeente niet gevorderd kunnen worden. De gemeente, de schoolbesturen en de kinderopvangorganisaties hebben gezamenlijk de intentie om de huur voor langere tijd te laten voortbestaan. Indien er toch een capaciteitsvraagstuk ontstaat voor het onderwijs gaan partijen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, gezamenlijk in gesprek en op zoek naar een passende oplossing.

Bij volgtijdelijk gebruik door bso van onderwijsruimte wordt een verhuurtarief overeengekomen die past bij het aandeel van het volgtijdelijk gebruik. De gemeente wordt jaarlijks geïnformeerd over het volgtijdelijk gebruik. Ook kunnen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in gesprek gaan over de mogelijkheid om een beroep te kunnen doen op ruimten voor bso die in eigendom zijn van kinderopvang en waar overdag ruimte is voor onderwijs indien er een capaciteitsvraagstuk ontstaat. Daarnaast onderschrijven gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties het belang van de bso in het kader van een aanbod voor de gehele dag. De bso maakt vaak gebruik van gemeenschappelijke ruimten, die bij groei van het onderwijs gevorderd of ingezet kunnen worden. Dit houdt in dat de bso-functie niet langer kan worden ingevuld. Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties streven daarom naar oplossingen voor capaciteitsgebrek waarbij de bso-functie niet hoeft te wijken.

2. Eigendom: de wijze waarop de eigendomssituatie wordt bepaald.

a. Nieuwe situaties

Bij exclusief gebruik door kdv en/of bso wordt er lokaal maatwerk geleverd of wordt de gewenste eigendomsverhouding voor het gedeelte van de kinderopvang heroverwogen: gemeente eigenaar,

schoolbestuur/schoolbesturen eigenaar of een vereniging van eigenaren, waarbij de voor- en nadelen bij elke situatie in acht worden genomen.

Bij de verkoop of uitgifte van onroerend goed door overheden geldt dat gelijke kansen voor potentiële gegadigden moeten worden geborgd. Dit houdt in dat overheden - zoals gemeenten - transparantie moeten betrachten en objectieve, toetsbare en redelijke selectiecriteria moeten hanteren. Deze uitgangspunten zijn van invloed op situaties waarin bijvoorbeeld ruimten voor kinderopvang beschikbaar worden gesteld. Indien een gemeente ervoor kiest om juridisch eigenaar van dergelijke ruimten te blijven, en deze niet overdraagt aan het schoolbestuur (zoals gebruikelijk in reguliere situaties), kan sprake zijn van een aanbestedingsplicht. Dit kan echter botsen met de bestaande samenwerking tussen schoolbesturen en kinderopvangorganisaties.

3. Tariefstelling: de wijze waarop het tarief wordt bepaald.

- a. Nieuwe situaties: bij exclusief gebruik door kdv en/of bso wordt een tarief bepaald op basis van de kostprijsdekkende methode².
- b. Uitzondering nieuwe situatie: voor nieuwe situaties waarbij er geen KC tot stand kan komen bij een bepaling van een tarief op basis van de kostprijsdekkende methode (door bijvoorbeeld een te beperkte omvang van het aantal kinderen dat kinderopvang afneemt), kunnen gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties onderzoeken of er bij exclusief gebruik door kdv een correctie kan plaatsvinden op de kostprijsdekkende methode naar rato van de bezetting van de ruimte, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:
  - o Er wordt door onderzoek aangetoond dat er onvoldoende aanbod is aan kinderopvang.
  - o Er wordt met een businesscase aangetoond dat kdv ook niet rendabel te maken is door de combinatie van kdv en/of bso, andere partners en/of middelen.

² Gelet op de huidige bouwpreizen en rentestanden kunnen kostprijsdekkende huurtarieven hoog uitvallen voor kinderopvangorganisaties. Dit heeft invloed op de haalbaarheid van het KC. Dit wordt nu

gezien als een incident, maar indien dit een structureel probleem blijft treden gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in overleg.

4. **Financiering:** de wijze waarop de ruimten worden gefinancierd.
- a. Nieuwe situaties: zowel voorfinanciering door de gemeente als financiering door kinderopvangorganisaties is mogelijk. Gezien de onderstaande voorwaarden ligt voorfinanciering door de gemeente voor de hand.

In het geval dat de gemeente financiert wordt gesproken over voorfinanciering, omdat het doel is dat de kapitaallasten volledig door huuropbrengsten worden terugverdiend. De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- o Het gaat om exclusief gebruik van ruimten door een aanbieder van kinderopvang.
  - o De kapitaallast wordt binnen een redelijke termijn terugverdiend uit de huurinkomsten.
  - o Het beoogde gebruik is beargumenteerd aan de hand van een behoefteonderzoek.
- b. In het geval dat de kinderopvang financiert zijn de volgende voorwaarden toepassing:
- o De kinderopvangorganisatie maakt met de bouwheer afspraken over de betrokkenheid van de ondernemer bij het ontwerp en de realisatie van de kinderopvangruimten. Deze afspraken worden contractueel vastgelegd.
  - o De kinderopvangorganisatie participeert risicodragend in het totale proces van ontwerp en realisatie (aanbestedingsrisico, meer-/minderwerk e.d.).
  - o De kinderopvangorganisatie krijgt geen eigendom of ander zakelijk recht in/op het schoolgebouw of het onderliggende terrein.

3.4.6 Bouwsteen 6: kwaliteit en duurzaamheid

Deze bouwsteen duidt de kwaliteit en duurzaamheid van onderwijshuisvesting waar de gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties naar streven; uitgangspunt hierbij is nieuwbouw. Bij vernieuwbouw en renovatie wordt beoogd om deze kwaliteit zoveel mogelijk te realiseren. Voor bestaande bouw ligt de verantwoordelijkheid primair bij de schoolbesturen, maar kan er met de gemeente in overleg worden getreden over

verbetermogelijkheden. Hierbij kan worden gedacht aan het uitvoeren van verduurzamingsmaatregelen op natuurlijke vervangingsmomenten binnen het IHP.

Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw biedt een goede onderwijsomgeving en heeft bovendien een positief effect op het leefklimaat voor de toekomstige generaties. Daarvoor wordt een brede definitie van kwaliteit en duurzaamheid gehanteerd. Deze is uitgewerkt in onderstaande uitgangspunten.

1. **Energieprestatie:** de energieprestatie van de onderwijshuisvesting sluit aan bij de doelstellingen uit het klimaatakkoord en de sectorale routekaart, met als einddoel een CO₂-reductie van 95% in 2050. Voor 2030 is een tussentijdse doelstelling van 35% CO₂-reductie geformuleerd. Hoewel deze afwijkt van de 49% reductie zoals opgenomen in de sectorale routekaart, blijft de langetermijnambitie onverminderd gericht op het behalen van de landelijke doelen voor 2050.

Met het IHP willen gemeente en schoolbesturen gezamenlijk invulling geven aan de verduurzamingsopgave voor de nieuwbouwplannen in het onderwijs. De ambitie is om energieneutrale (ENG) schoolgebouwen te realiseren. Het toevoegen van duurzame huisvestingscomponenten in de nieuwbouw mag echter nooit ten koste gaan van de onderwijsexploitatie.

2. **Slim verduurzamen:** gemeente en schoolbesturen willen de verduurzaming van het bestaande onderwijsvastgoed op een slimme en doeltreffende manier aanpakken. Dat betekent: maximaal effect realiseren met een efficiënte inzet van middelen. Om dit te bereiken, wordt ingezet op het combineren van verduurzamingsmaatregelen met natuurlijke vervangingsmomenten van gebouwonderdelen, zoals vastgelegd in het meerjarenonderhoudsplan.

Door bijvoorbeeld isolatie, ventilatieverbetering of installatietechnische aanpassingen te koppelen aan geplande vervanging van daken, kozijnen of verwarmingssystemen, wordt onnodige dubbeling van werkzaamheden voorkomen en wordt het beschikbare budget optimaal benut.

3. **Gezondheid:** voor onderwijshuisvesting wordt er rekening gehouden met alle Frisse Scholen-thema's: (naast energie) lucht, temperatuur, licht en geluid. Dit is

om een prettig en gezond klimaat voor kinderen en medewerkers te realiseren. Voor de Frisse Scholen-thema's wordt gekozen voor een slimme mix van eisen per subonderdeel, waarbij lucht en temperatuur minimaal klasse B scoren (zie bijlage III).

4. **Toekomstbestendigheid:** er wordt ingezet op maximale flexibiliteit. Onderwijs-huisvesting kan op deze manier meebewegen met groei en krimp van scholen en kinderopvanglocaties en kunnen toekomstige concepten faciliteren. Het gaat zowel om interne flexibiliteit als om transformatiemogelijkheden van onderwijshuisvesting bij einde gebruik.
5. **Onderwijskundige functionaliteit:** onderwijshuisvesting dient huidige onderwijs-concepten goed te faciliteren. Als er samenwerkingspartners in het gebouw zijn gehuisvest, dienen deze eveneens goed gefaciliteerd te worden.
6. **Circulariteit:** voor circulariteit wordt er bij onderwijshuisvesting naar gestreefd bewust om te gaan met de toegepaste materialen en waar mogelijk gebruik te maken van natuurlijke, ecologisch vriendelijke en/of herbruikbare materialen.
  - a. Renovatie, tenzij: renovatie is in basis een circulaire maatregel. Voorafgaand aan iedere vervangings-/vernieuwingsopgave wordt de mogelijkheid tot renovatie onderzocht.
  - b. Wanneer renovatie onhaalbaar is wordt onderzocht op welke wijze het oude schoolgebouw nog van maximale waarde is.
    - o Vrijgekomen schoolgebouw inzetten als tijdelijke huisvesting.
    - o Het vrijgekomen schoolgebouw hergebruiken voor een andere (maatschappelijke) functie.
      - o Het schoolgebouw slopen en inzetten als donorgebouw. Bij sloop wordt het uitgangspunt van circulariteit toegepast en wordt door middel van een materiaalinventarisatie/sloopscan in kaart gebracht welke gebouwelementen mogelijk nog bij andere projecten gebruikt kunnen worden of opnieuw in de bouwketen geïntegreerd kunnen worden voor hoogwaardig hergebruik.
  - c. In welke mate deze circulaire principes kunnen worden toegepast zal nader worden onderzocht tijdens de uitwerking van het haalbaarheidsonderzoek van een project.

- d. Nieuwbouw: in het geval van nieuwbouw wordt gelet op de basisprincipes van circulariteit, zoals de toekomstige losmaakbaarheid van de gebouwelementen, het hergebruiken van materialen en/of gebouwelementen en het gebruik van biobased materialen. Hierbij dient goed te worden gekeken naar de invloed van circulair materiaalgebruik op de investerings- en exploitatiekosten.

7. **Klimaatadaptief:** klimaatadaptief betekent het ontwerpen en bouwen van onderwijshuisvesting die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering. Dit omvat het integreren van maatregelen om hittegolven, hevige regenval, droogte en andere extreme weersomstandigheden te weerstaan. Bijvoorbeeld: groene daken en gevels en watermanagement.
8. **Natuurinclusief:** hierbij wordt rekening gehouden met biodiversiteit in het ontwerp en de constructie van onderwijshuisvesting. Dit bevordert een gezonde leefomgeving en educatieve kansen voor leerlingen en draagt bij aan het behoud van de natuur. Bijvoorbeeld: nestgelegenheden.
9. **Inclusiviteit en toegankelijkheid:** de onderwijshuisvesting kenmerkt zich als een inclusieve en toegankelijke omgeving. Een toegankelijke omgeving is een omgeving waar kinderen en volwassenen zich zelfstandig doorheen kunnen bewegen, zonder hulp van derden. Toegankelijkheid betekent ook dat het gebouw geschikt is voor diverse gebruikersgroepen, hierbij hoort een streven naar meer samenwerking tussen primair onderwijs en speciaal onderwijs of tussen het onderwijs en zorg- of wijkvoorzieningen.

3.4.7 Bouwsteen 7: monofunctioneel en multifunctioneel eigendom

Bij de realisatie en exploitatie van onderwijsgebouwen streeft de gemeente naar duidelijke en eenduidige eigendomsconstructies. Dit voorkomt onduidelijkheid in verantwoordelijkheden en borgt een efficiënt en duurzaam beheer. Binnen dit IHP worden daarom twee modellen gehanteerd:

1. Monofunctioneel eigendom

Een gebouw kent één eigenaar en wordt primair gebruikt voor onderwijs. De eigenaar is volledig verantwoordelijk voor beheer en exploitatie. Dit model wordt toegepast wanneer de functie van het gebouw eenduidig is en er geen structurele

koppeling met andere maatschappelijke functies noodzakelijk is. Dit biedt overzichtelijkheid in verantwoordelijkheden en eenvoud in beheer.

2. Multifunctioneel eigendom

Een gebouw wordt gedeeld door meerdere partijen (bijvoorbeeld onderwijs, kinderopvang en wijkfuncties), waarbij één partij eigenaar is en de overige partijen gebruiker/huurder. Er is dus altijd één eigenaar die eindverantwoordelijk is voor beheer en onderhoud. De afspraken over gebruik, verdeling van ruimten en exploitatie worden vastgelegd in contracten of overeenkomsten. Dit model wordt toegepast bij integrale voorzieningen waar samenwerking tussen partijen meerwaarde biedt.

3. Geen tussenvarianten

Tussenvarianten waarbij meerdere partijen gezamenlijk eigenaar zijn, of waarbij eigendoms- en gebruiksrechten versnipperd zijn, worden vermeden. Dergelijke constructies leiden in de praktijk tot onduidelijkheid, discussies over verantwoordelijkheden en inefficiënt beheer.

Bij nieuwe investeringen wordt vooraf een keuze gemaakt voor één van beide modellen. Hiermee wordt een transparante basis gelegd voor investeringen, exploitatie en samenwerking tussen gemeente, schoolbesturen, maatschappelijke partners en kinderopvangorganisaties.

4. Methodiek

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methodes voor de analyse en opgave-formulering.

4.1. Capaciteitsanalyse onderwijs

Voor alle schoolgebouwen is de beschikbare capaciteit voor het onderwijs geanalyseerd. De capaciteitsanalyse maakt het ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van het onderwijs wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening).

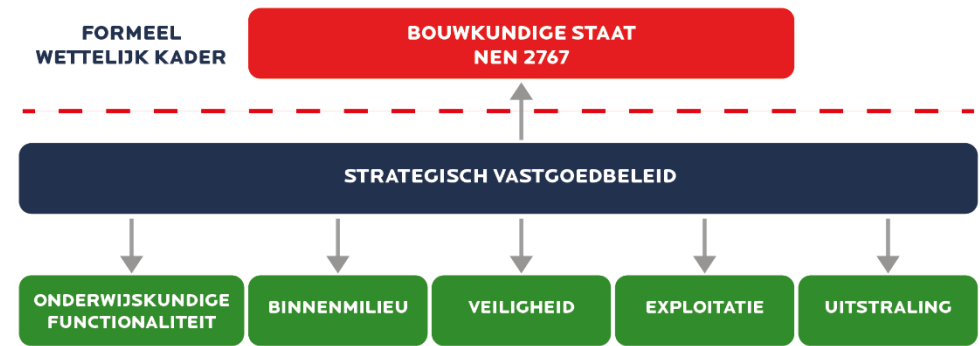
Voor het PO is dit bijvoorbeeld 5,03 m² per leerling en 200 m² vaste voet per school. In het VO en (V)SO gelden, afhankelijk van het onderwijsniveau, andere aantallen m² per leerling. Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de brutovloeroppervlakte (bvo).

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Als een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Als een gebouw geheel leeg komt te staan, zal de eigenaar (het schoolbestuur) dit terug willen geven aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de verordening) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten, waarmee kan worden verwezen naar leegstand.

4.2. Kwaliteitsanalyse onderwijs

Op basis van de verordening is alleen de bouwkundige staat een formeel toetsingscriterium. Voor het IHP is het echter niet alleen de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed *schoolgebouw* is. In de beoordeling van het gebouwenbestand is daarom naast de bouwkundige staat ook gekeken naar onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, veiligheid, exploitatie en uitstraling van de schoolgebouwen. Dit zijn thema's voor strategisch vastgoedbeleid.

Figuur 3 elementen quickscan-beoordelingsmethodiek.

Op basis van de door HEVO ontwikkelde 'quickscan' zijn alle gebouwen beoordeeld op vooraf vastgestelde criteria tijdens het opstellen van het IHP in 2020. Elk gebouw is voorzien van een gewogen score die inzicht geeft in de vervangings- of vernieuwings-termijn.

De totaalscore geeft op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie voor een levensduurverlengende ingreep, in relatie tot de gebouwkwaliteit. Om de urgentie van de opgaven te actualiseren, is een correctie doorgevoerd op het aantal punten dat correspondeert met een vervangingstermijn:

- Bij < 60 punten: binnen 0-5 jaar (rood).
- Bij 61 - 67 punten: binnen 5-10 jaar (oranje).
- Bij 68 - 74 punten: binnen 10-20 jaar (lichtgroen).
- Bij 74 > punten: over meer dan 20 jaar (donkergroen).

De quickscan leidt tot een advies voor de vervangings-/vernieuwingstermijn, ofwel het 'natuurlijk vervangingsmoment' van een schoolgebouw. Daarbij zijn de verantwoordelijkheden van de gemeente en de schoolbesturen afgestemd. Het natuurlijk vervangingsmoment voor schoolgebouwen is cruciaal omdat het van belang is dat bij ingrepen ((ver)nieuwbouw of renovatie) alle thema's integraal aangepakt kunnen worden. Immers, bijvoorbeeld een energieneutraal gebouw dat onderwijskundig niet geschikt is, is een ongeschikt schoolgebouw.

De quickscanscores zijn input voor de scenario's. Bij het besluit tot vervanging/vernieuwing door (ver)nieuwbouw/renovatie is bij de scenario's ook gekeken naar andere overwegingen (zie hoofdstuk 5). Partijen kunnen ook besluiten om op elementniveau (bijvoorbeeld binnenmilieu), los van het natuurlijk vervangingsmoment, te investeren.

5. Analyse en opgave

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de uitgevoerde analyses gepresenteerd en wordt de opgave geformuleerd.

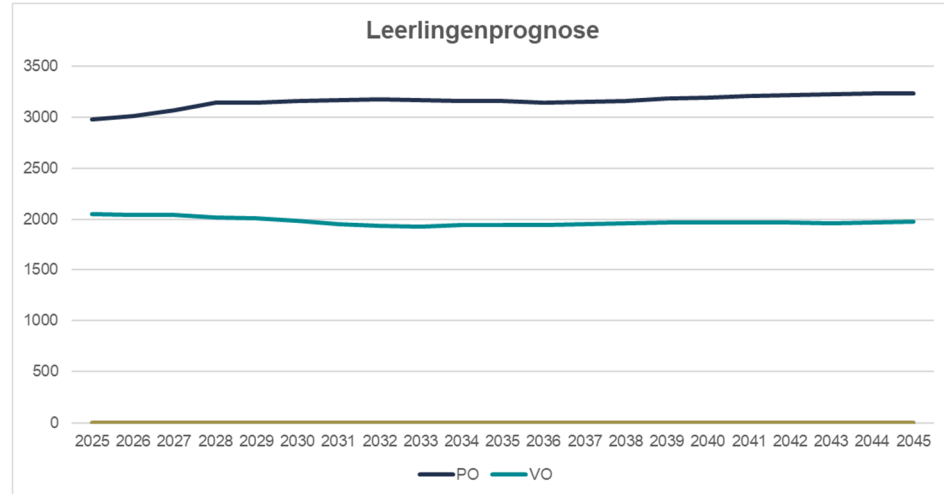
5.1. Capaciteit onderwijs

De basis voor de capaciteitsbehoefte zijn de huidige en toekomstige leerlingenaantallen in de gemeente. Er wordt eerst stilgestaan bij de ontwikkeling van de prognose, alvorens een overzicht te geven van de totale capaciteit.

Leerlingenprognose

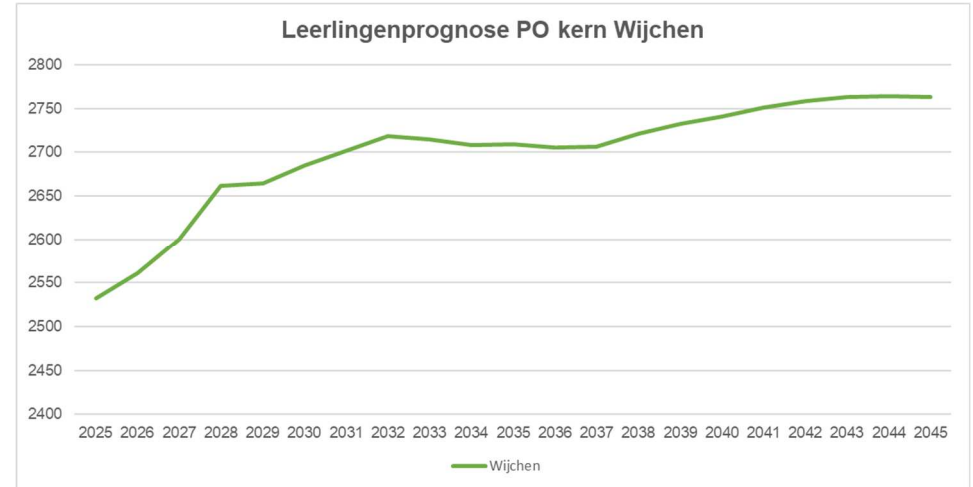
De onderstaande grafieken tonen de leerlingenprognoses van de gemeente voor respectievelijk het PO en het VO. De grafieken geven inzicht in de verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen in de komende jaren.

Voor de PO-sector wordt na een periode van lichte stijging een stabiliteit voorzien. In de VO-sector wordt eerst een daling verwacht, gevolgd door een stabiele fase.

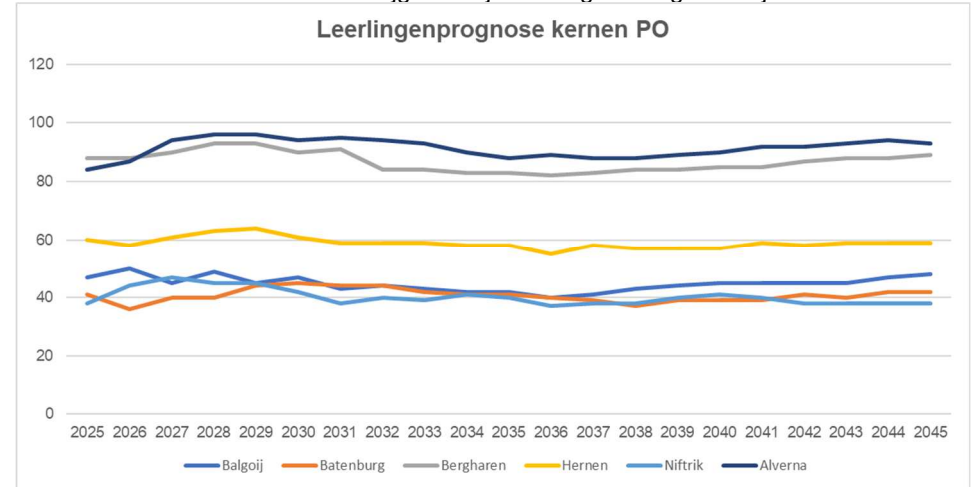
Figuur 4 Leerlingenprognose per sector

De prognoses laten een duidelijk verschil zien tussen de kern Wijchen en de kleinere kernen.

Figuur 5 Leerlingenprognose PO kern Wijchen

In de kern Wijchen is sprake van een duidelijke groei in de eerste jaren, gevolgd door een stabiele fase met een licht stijgende lijn richting de lange termijn.

Figuur 6 Leerlingenprognose PO kleine kernen rondom Wijchen

In de kleinere kernen daarentegen overheerst een beeld van stabiliteit of een lichte daling op lange termijn. Sommige kernen kennen kleine schommelingen, maar het algemene patroon laat zien dat er geen sprake is van groei en dat het aantal leerlingen in enkele gevallen geleidelijk afneemt.

Capaciteitsanalyse

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ruimtetekorten en -overschotten per schoolgebouw. Deze capaciteitsanalyse is tot stand gekomen door het beschikbare brutovloeroppervlak in de huidige situatie te vergelijken met de ruimte waar een school normatief recht op heeft, op basis van het aantal leerlingen.

Een groen getal geeft aan dat de school meer ruimte tot haar beschikking heeft dan waar zij normatief recht op heeft. Een rood getal duidt op een tekort; de school beschikt over minder ruimte dan de normatieve berekening aangeeft.

Tabel 3 Capaciteitsanalyse schoolgebouwen

ID	Schoolnaam	Sector	BVO Onderwijs					
				2025	2030	2035	2040	2045
1	Roncalli	PO	625	189	189	214	199	184
2	De Baptist	PO	290	-61	-81	-61	-51	-66
3	Wingerd	PO	1.160	517	507	543	532	512
4	Heilig Hartschool	PO	1.118	616	611	626	631	621
5	Daltonschool Sint Jozef	PO	426	35	15	25	20	35
6	Kindcentrum Westwijzer	PO	1.909	-82	-87	-112	-122	-132
7	Jenaplanschool de Buizerd	PO	1.889	-26	94	200	120	34
8	Paulusschool	PO	1.400	204	315	375	330	280
9	De Viersprong	PO	1.453	61	-160	-201	-191	-176
10	Antoniuschool	PO	979	356	306	336	326	311
11	Paschalisschool	PO	2.113	354	474	590	500	409
12	Het Zuiderpad	PO	1.906	313	484	594	529	474
13 en 14	Trinoom	PO	4.443	279	264	486	400	274
13	- De Trinoom (Diemewei)	PO	2.930	-1234	-1249	-1027	-1113	-1239
14	- De Trinoom (Brink)	PO	1.513	1513	1513	1513	1513	1513
15	De Bonte Boomhut	PO	498	172	-879	-1548	-1342	-1050
16	SBO de Bolster	SBO	1.612	686	671	664	656	649
17	Pro College Wijchen	VO	1.480	-342	-840	-815	-852	-888
18	Maaswaal College Veenseweg	VO						
19	Maaswaal College Oosterweg	VO						
20	Schoolgebouw Kraaienberg		2.090					

Binnen het primair onderwijs is sprake van een wisselend beeld. Sommige scholen beschikken structureel over meer ruimte dan nodig, terwijl andere juist te maken hebben met een ruimtetekort.

Voor De Bonte Boomhut en Westwijzer zal het ruimtetekort op korte termijn worden opgelost binnen de bestaande plannen. Bij De Baptist geeft het schoolbestuur aan dat het normatieve ruimtetekort niet herkenbaar is; het gebouw wordt als ruim genoeg ervaren. Dit verschil kan mogelijk verklaard worden door de beperkte omvang van de school in leerlingenaantallen, in combinatie met het relatief grote aandeel vaste voet dat normatief wordt toegekend. Deze verschillen zijn structureel; scholen met een ruimtelijk overschot behouden dit in de komende jaren, terwijl scholen met een tekort geen verbetering verwachten. Hierdoor ontstaat een gefragmenteerd beeld; de totale capaciteit lijkt weliswaar voldoende, maar de verdeling over de afzonderlijke locaties sluit niet aan op de werkelijke behoefte.

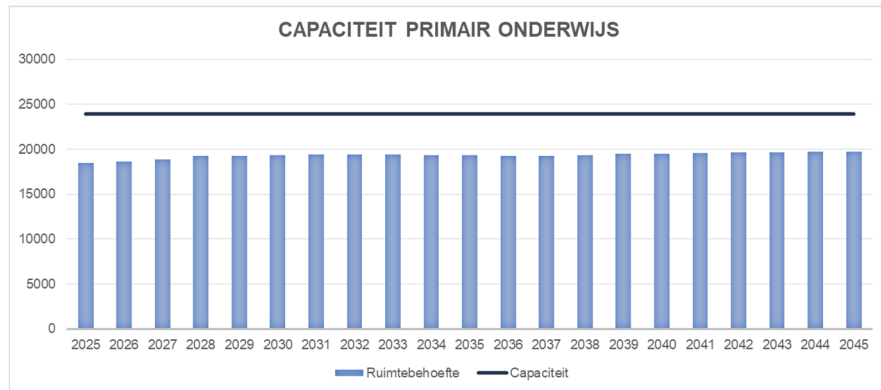
De berekening van de normatieve ruimtebehoefte in relatie tot de beschikbare

capaciteit van de twee vestigingen van De Trinoom geeft een vertekend beeld van de feitelijke situatie. De leerlingenprognose maakt geen onderscheid tussen de vestigingen Diemewei en Brink, waardoor de leerlingen niet afzonderlijk aan beide locaties kunnen worden toegedeeld.

Om toch een analyse te kunnen uitvoeren, zijn in dit IHP alle leerlingen voorlopig toegerekend aan de locatie Diemewei. Hierdoor ontstaat in de capaciteitsanalyse het beeld dat Diemewei met een ruimtetekort te maken heeft, terwijl aan de locatie Brink geen leerlingen zijn toegekend en deze daardoor een ruimteoverschot laat zien.

In werkelijkheid is sprake van één schoolorganisatie waarbij de leerlingen over beide locaties worden verdeeld. Per saldo is de totale

beschikbare capaciteit van beide gebouwen gezamenlijk ruim voldoende om het huidige en toekomstige leerlingenaantal van De Trinoom te huisvesten. Het geschetste tekort en overschot per locatie zijn daarmee het gevolg van de gehanteerde rekenmethodiek en vormen geen reële weergave van de feitelijke capaciteitsbehoefte.

Figuur 7 Capaciteitsanalyse PO totaal

Voor de twee scholen van het Maaswaal College is er geen capaciteitsanalyse uitgevoerd. Dit vloeit voort uit het feit dat de gemeente en het schoolbestuur tot op heden geen overeenstemming hebben bereikt over de normatieve ruimtebehoefte en de beschikbare capaciteit van de schoolgebouwen. Hierdoor ontbreekt een objectieve basis om de ruimtelijke situatie van het Maaswaal College te beoordelen.

Als uitgangspunt voor dit IHP is vastgesteld dat er geen sprake is van een normatief ruimtetekort bij het Maaswaal College. Dit betekent dat de capaciteit van de school geen reden zal zijn om binnen de reikwijdte van dit IHP een uitbreiding van de capaciteit te verantwoorden. Capaciteitsvraagstukken worden op dit moment niet als knelpunt beschouwd voor eventuele toekomstige aanpassingen.

Wel hebben de gemeente en het schoolbestuur afgesproken om in termijn 1 van dit IHP gezamenlijk te onderzoeken wat de daadwerkelijke normatieve ruimtebehoefte is en welke omvang de schoolgebouwen precies hebben. Het doel hiervan is om bij een toekomstige herijking van het IHP een onderbouwde bepaling van de benodigde capaciteit te kunnen maken. Dit onderzoek zal bijdragen aan een zorgvuldige en

transparante besluitvorming over de huisvesting van het Maaswaal College in de komende jaren.

Het praktijkonderwijs in de regio groeit. Dit komt voornamelijk door een combinatie van drie factoren: afstroom van leerlingen uit het vmbo, zij-instroom van leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en (zij-)instroom van leerlingen uit de internationale schakelklassen (ISK). Dit zijn landelijke trends die ook van toepassing zijn op de scholen van Pro College regio Nijmegen.

Ook in de gemeente Wijchen zijn deze trends herkenbaar. Dit leidt ertoe dat het leerlingenaantal van Pro College sterk is toegenomen. Het huidige schoolgebouw is echter ontworpen op een aanzienlijk lager aantal leerlingen. Hierdoor is sprake van een structureel capaciteitsvraagstuk. De tijdelijke inzet van noodlokalen biedt slechts een kortetermijnoplossing.

Het speciaal basisonderwijs laat een relatief stabiel beeld zien. De beschikbare capaciteit is toereikend en blijft ook in de verdere toekomst voldoende om de verwachte leerlingenaantallen te huisvesten. Er is hier geen sprake van grote fluctuaties of structurele knelpunten.

De capaciteitsanalyse laat zien dat de onderwijshuisvesting in de gemeente Wijchen op totaalniveau voldoende is, maar dat er op school- en locatieniveau duidelijke verschillen bestaan. De normatieve berekeningen geven niet in alle gevallen een realistisch beeld van de feitelijke situatie, waardoor uitkomsten zorgvuldig moeten worden geïnterpreteerd in samenhang met het dagelijks gebruik van de gebouwen.

De belangrijkste structurele opgave ligt bij het voortgezet onderwijs, waar de groei van het praktijkonderwijs heeft geleid tot een capaciteitsknelpunt bij Pro College. Voor het primair onderwijs is sprake van een wisselend beeld zonder eenduidige gemeentebrede capaciteitsproblematiek. Het speciaal basisonderwijs laat een stabiele situatie zien.

Samenvattend is er geen sprake van een algemene capaciteitscrisis binnen de gemeente, maar wel van gerichte aandachtspunten per locatie. De opgave voor het

IHP ligt daarom vooral in het oplossen van specifieke knelpunten en het zorgvuldig afstemmen van capaciteit op de toekomstige onderwijsontwikkeling.

5.2. Kwaliteit onderwijs: quickscans

De quickscans uit 2020 zijn geactualiseerd. De resultaten zijn weergegeven in tabel 4. Alleen bij de Antoniuschool is een kwalitatieve verbeteringslag doorgevoerd door de toevoeging van mechanische ventilatie. Daarom is de beoordeling van het binnenmilieu verhoogd naar een 7. Voor de overige scholen is de beoordelingsschaal aangepast conform de toelichting in paragraaf 4.2.

Uit de quickscan blijkt dat de beoordeling per thema uiteenloopt, met duidelijke verschillen tussen de gebouwen.

- **Uitstraling:** de uitstraling van de gebouwen scoort overwegend voldoende tot goed, waarbij de meeste scholen een score rond of boven de 6 behalen. Alleen enkele oudere gebouwen blijven hierbij achter.
- **Bouwkundige staat:** de bouwkundige staat laat een gemengd beeld zien. Een groot deel van de gebouwen verkeert in redelijke tot goede staat, maar er zijn ook enkele scholen die duidelijk onder de maat scoren en waar sprake is van structurele onderhoudsopgaven.
- **Veiligheid:** op het thema veiligheid scoren vrijwel alle gebouwen voldoende tot goed. Dit geeft aan dat er geen acute veiligheidsrisico's zijn, al zijn er wel verschillen zichtbaar in het kwaliteitsniveau.
- **Binnenmilieu:** het binnenmilieu laat meer variatie zien. Een aantal gebouwen voldoen goed, terwijl oudere panden een matige score behalen. Dit wijst op een verbeteropgave op het gebied van ventilatie, klimaatbeheersing en akoestiek.
- **Exploitatie:** de exploitatie scoort overwegend matig. Verschillende gebouwen kennen relatief hoge exploitatiekosten door ouderdom, onderhoud en inefficiënt gebruik.
- **Onderwijskundige kwaliteit:** de onderwijskundige functionaliteit scoort gemiddeld gezien eveneens wisselend. Een aantal gebouwen sluiten goed aan bij hedendaagse onderwijsconcepten, terwijl andere panden door hun indeling en flexibiliteit duidelijk beperkingen kennen.

Tabel 4 Kwalitatieve beoordeling conform quickscan systematiek

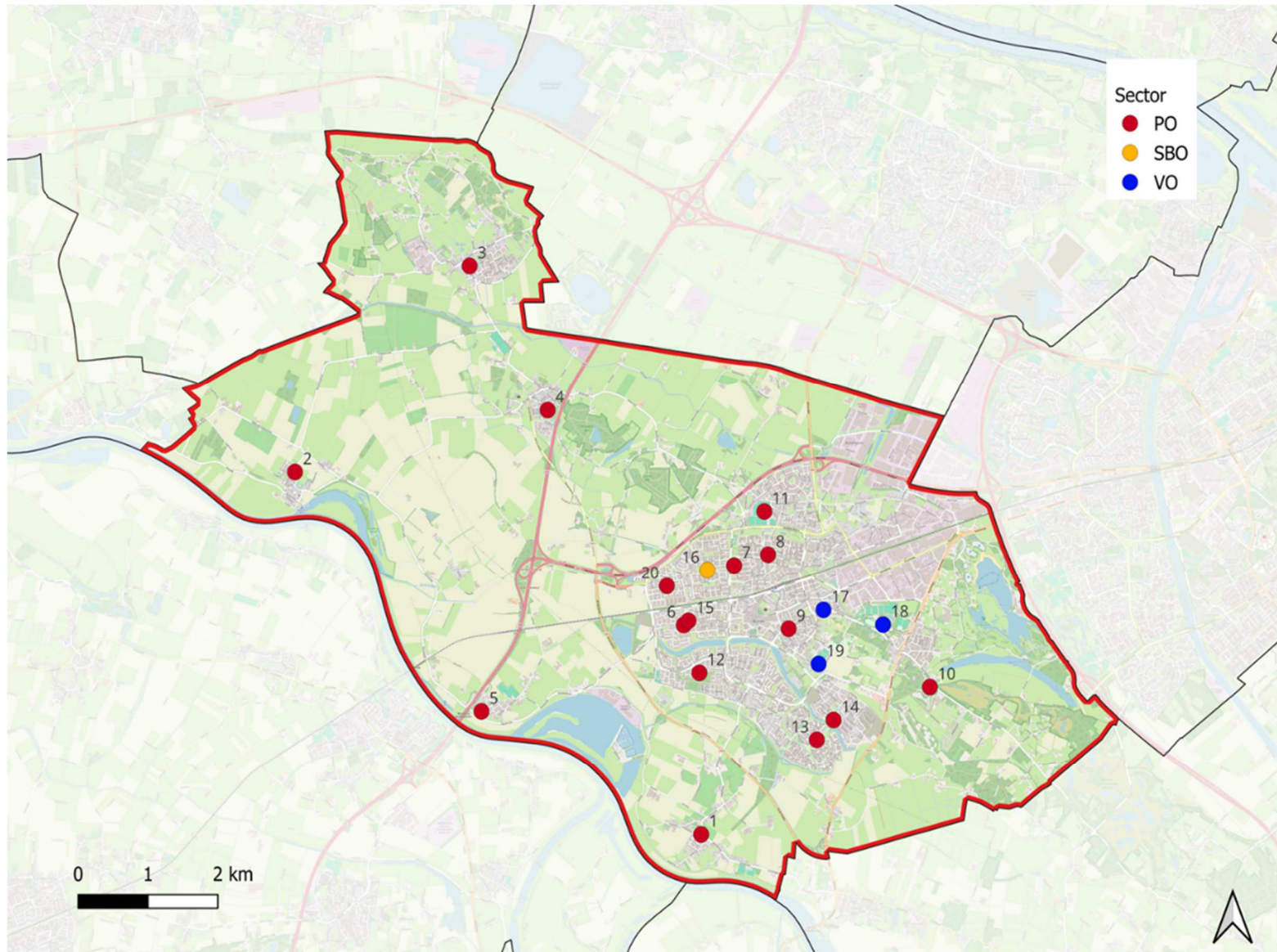
ID	Schoolnaam	Sector	Uitstraling	Bouwkundige kwali.	Veiligheid	Binnenmilieu	Exploitatie	Onderwijs kwali.	QuickScan-Score	
2	De Baptist	PO	Recente nieuwbouw							
6	Kindcentrum Westwijzer	PO	Recente nieuwbouw							
17	Pro College Wijchen	VO	Recente nieuwbouw							
12	Het Zuiderpad	PO	5,5	4,5	6	4	4	5	56	
20	Schoolgebouw Kraaijenberg		5	5	6	5	4	4	56	
4	Heilig Hartschool	PO	6	4	6	4	4	5,5	56,5	
1	Roncalli	PO	6	4	7	5	4	5	58	
9	De Viersprong	PO	7	4	7	4	4	5,5	58,5	
13	De Trinoom	PO	7	6	6	5	4	5	64	
10	Antoniuschool	PO	6	5	7	7	4	5	65	
15	De Bonte Boomhut	PO	5,5	7	6	5	4	5	65,5	
7	Jenaplanschool de Buizerd	PO	6	7	7	4,5	4	5	66	
5	Daltonschool Sint Jozef	PO	7	5	7	5	5,5	6,5	69,5	
16	SBO de Bolster	SBO	7	7	7	4	5	5,5	69,5	
3	Wingerd	PO	8	7	7	6	4	5	71	
11	Paschalisschool	PO	6	7	7	4	4	7	71	
18	Maaswaal College Veenseweg	VO	7	7	7	5	5	6	73	
19	Maaswaal College Oosterweg	VO	7	7	7	5	5,5	7	77	
8	Paulusschool	PO	7	7	7	7	4	7	78	
14	De Trinoom (Brink)	PO	7	7	7	7	4	7	78	

De beoordeling per onderdeel is vermenigvuldigd met een wegingsfactor om te komen tot de totale quickscan score, en daarmee het bijbehorend advies.

Advies vervangingstermijn op basis van kwalitatieve beoordeling.

- Bij < 60 punten: binnen 0-5 jaar (rood).
- Bij 61 - 67 punten: binnen 5-10 jaar (oranje).
- Bij 68 - 74 punten: binnen 10-20 jaar (lichtgroen).
- Bij 74 > punten: over meer dan 20 jaar (donkergroen).

5.3. Scholenlandschap gemeente

ID Schoolnaam

- 1 Roncalli
- 2 De Baptist
- 3 Wingerd
- 4 Heilig Hartschool
- 5 Daltonschool Sint Jozef
- 6 Kindcentrum Westwijzer
- 7 Jenaplanschool de Buizerd
- 8 Paulusschool
- 9 De Viersprong
- 10 Antoniuschool
- 11 Paschalisschool
- 12 Het Zuiderpad
- 13 De Trinoom
- 14 De Trinoom (Brink)
- 15 De Bonte Boomhut
- 16 SBO de Bolster
- 17 Pro College Wijchen
- 18 Maaswaal College Veenseweg
- 19 Maaswaal College Oosterweg
- 20 Schoolgebouw Kraaijenberg

Figuur 8 Scholenlandschap

5.4. Reflectie op de opgave

Op basis van de capaciteitsanalyse en de kwalitatieve beoordeling (quickscans) kan worden geconcludeerd dat de opgave voor dit IHP drieledig is. Allereerst is er de noodzaak om het bestaande ruimteoverschot terug te dringen, zodat vraag en aanbod van onderwijshuisvesting beter in balans komen. Daarnaast is een kwaliteitsslag onvermijdelijk; meerdere gebouwen scoren matig tot onvoldoende op bouwkundige staat, binnenmilieu, exploitatie en onderwijskundige functionaliteit. Vernieuwing en verbetering van de huisvesting is daarom noodzakelijk om het onderwijs duurzaam te ondersteunen. Tot slot zijn er in de kleine kernen van de gemeente meerdere scholen met een beperkte omvang die op basis van een kwalitatieve beoordeling in aanmerking komen voor nieuwbouw of renovatie. Dit stelt de gemeente en het schoolbestuur voor de uitdaging om, ondanks de schaalgrootte, te komen tot toekomstbestendige en kwalitatief goede onderwijsvoorzieningen waarbij rekening wordt gehouden met de landelijke ontwikkelingen omtrent de kleinescholentoeslag.

Samenvattend ligt de nadruk in dit IHP op het reduceren van overcapaciteit, het vernieuwen en verbeteren van de kwaliteit van de schoolgebouwen en het voorbereiden van toekomstbestendige voorzieningen in de dorpen. In het volgende hoofdstuk worden deze opgaven nader uitgewerkt en vertaald naar concrete scenario's per locatie.

6. Scenario's

Dit hoofdstuk behandelt de scenario's voor de onderwijshuisvesting waarvoor structurele maatregelen aan de orde zijn in de eerste twee termijnen van dit IHP. De betreffende scholen zijn aangegeven in de afbeelding hiernaast.

De diverse scenario's worden onderbouwd aan de hand van de quickscanscores, de capaciteitsanalyse en overige criteria. De scenario's en prioritering zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en de gemeente. Er wordt nog geen afweging gemaakt ten aanzien van nieuwbouw, (ver)nieuwbouw of renovatie. Dit vereist bij de uitvoering van het IHP per locatie een gedegen afweging middels haalbaarheidsonderzoeken.

6.1. Toelichting scholenlandschap per deelgebied

De scholen die terugkomen in dit hoofdstuk zijn onderverdeeld in twee deelgebieden:

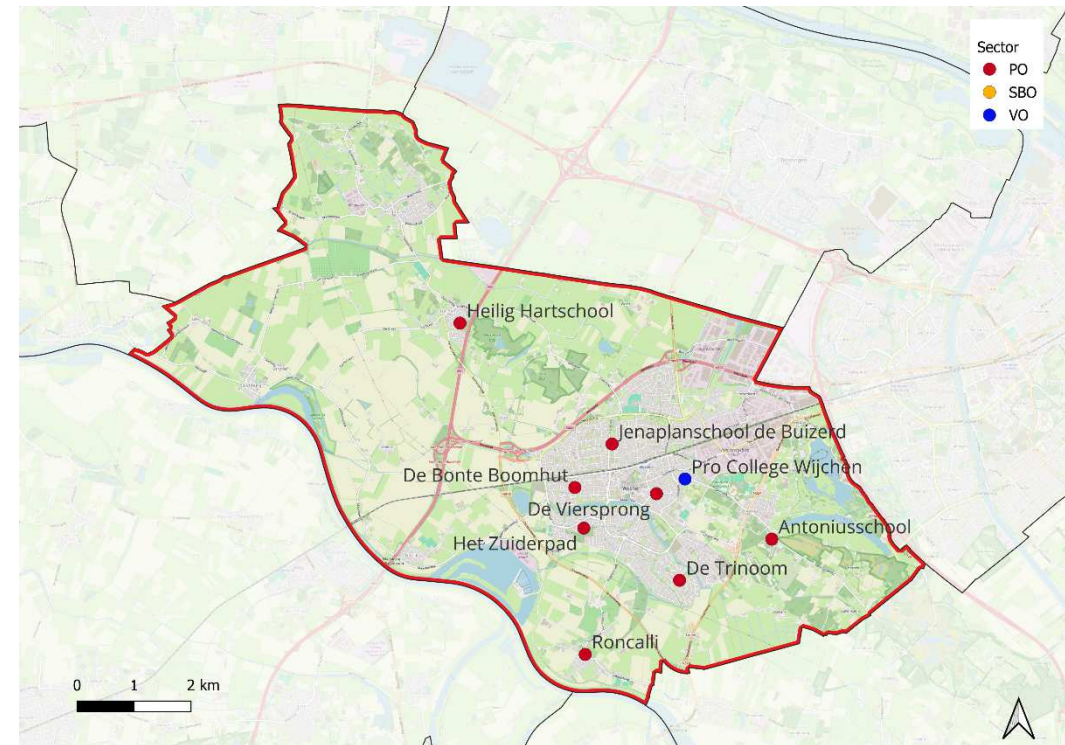
- De scholen in de kern Wijchen.
- De scholen buiten de kern Wijchen.

In de kaarten zijn de scholen weergegeven die terugkomen in dit hoofdstuk met de scenario's. Voor elk scenario is in de toelichting een tabel opgenomen waarin de belangrijkste kenmerken van het schoolgebouw inzichtelijk zijn gemaakt. Dit betreft onder andere:

- Het bouwjaar van het gebouw.
- Het bruto vloeroppervlak (bvo).
- De leerlingenprognose.

Op basis van de leerlingenprognose en het bvo is de capaciteit van het gebouw berekend. Eventuele overschotten worden in zwart weergegeven, tekorten in rood.

Daarnaast is de quickscan-score opgenomen, met een kleurcodering die aansluit bij het stoplichtmodel zoals beschreven in paragraaf 4.2. Deze score geeft een indicatie van de kwaliteit van het schoolgebouw. De kleurstelling is afgestemd op het totaaloverzicht zoals opgenomen in paragraaf 5.2.

Figuur 9 Overzichtskaart scholen in scenario's

6.2. Scenario's onderwijs

6.2.1 Kern Wijchen

Binnen de kern van Wijchen zijn een zevental opgaven op het gebied van onderwijshuisvesting:

1. Vernieuwing De Viersprong

De Viersprong is gehuisvest in een verouderd gemeentelijk monument. Daarnaast ontstaat er een ruimtetekort op de locatie. De school komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

2. Vernieuwing van De Buizerd

De Buizerd is gehuisvest in een verouderd schoolgebouw en komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

3. Realisatie van een nieuwe schoollocatie in Hart van Zuid

De vernieuwing van Het Zuiderpad is onderdeel van een grotere gebiedsontwikkeling binnen het project 'Hart van Zuid'. De huidige locatie van Het Zuiderpad is verouderd en komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor nieuwbouw of renovatie.

4. Vernieuwing van De Trinoom (Diemewei)

De Trinoom komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie. Daarnaast spreken gemeente en schoolbestuur Kans & Kleur af dat ze in gesprek gaan over de huidige eigendomsconstructie en het achterstallig onderhoud van het schoolgebouw.

5. Realisatie van een nieuwe schoollocatie in De Groene Geest

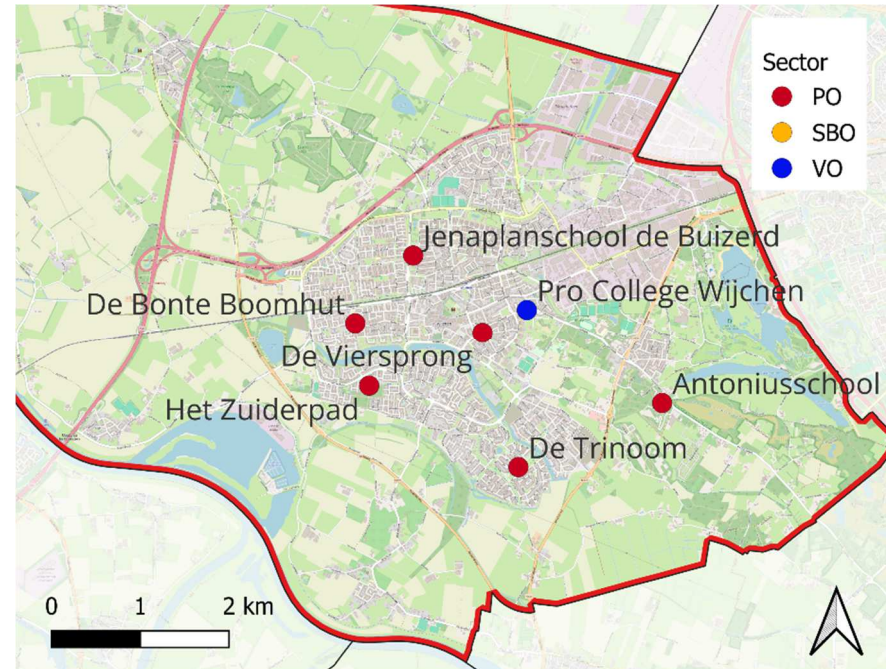
De Bonte Boomhut betreft een relatief nieuw schoolgebouw maar komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling en een capaciteitsvraagstuk in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie. De Bonte Boomhut wordt onderdeel van de ontwikkeling in De Groene Geest. Momenteel krijgt Westwijzer vervangende nieuwbouw, Westwijzer is nu gehuisvest in het schoolgebouw aan de Kraaijenberg. Als de nieuwe Westwijzer wordt opgeleverd kan De Bonte Boomhut tot oplevering van de nieuwbouw of renovatie gebruik maken van het schoolgebouw aan de Kraaijenberg.

6. Vernieuwing Antoniuschool

Antoniuschool is gehuisvest in een verouderd schoolgebouw en komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

7. Uitbreiding Pro College

Pro College Wijchen is gehuisvest in een gebouw dat in 2023 is opgeleverd na vernieuwbouw. De huisvesting is afgestemd op 95 leerlingen. Door het ruimtetekort op de locatie zijn er twee noodlokalen op het terrein geplaatst voor een periode van drie jaar. De opgave voor Pro College wordt verder onderzocht om inzicht te krijgen in de gevolgen voor de huisvesting.

Figuur 10 Overzicht opgaven kern Wijchen

Hieronder volgt een nadere toelichting op de benoemde opgaven en de geformuleerde voorkeursscenario's.

De Viersprong

9 De Viersprong			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	58,5	Leerlingenprognose	237	281	289	287	284
Bouwjaar	1955	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	1.392	1.613	1.654	1.644	1.629
bvo Onderwijs [m2]	1.453	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	61	-160	-201	-191	-176
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	61	-160	-201	-191	-176

Huidige situatie

De Viersprong is gevestigd in een gemeentelijk monument. Het gebouw is verouderd en voldoet niet langer aan de hedendaagse onderwijsbehoeften. De school kent bovendien een ruimtetekort.

Figuur 11 Schoolgebouw De Viersprong

Voorkeursscenario

Voor De Viersprong wordt in de eerste termijn van dit IHP (termijn 1: 2026-2029) ingezet op nieuwbouw. Een haalbaarheidsonderzoek zal moeten uitwijzen of dit op de huidige locatie of elders in Wijchen zal plaatsvinden. Omdat het gebouw monumentaal is, vraagt dit traject om een zorgvuldige afweging.

De Buizerd

7 Jenaplanschool de Buizerd			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	66,0	Leerlingenprognose	341	317	296	312	329
Bouwjaar	1969	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	1.915	1.795	1.689	1.769	1.855
bvo Onderwijs [m2]	1.889	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	-26	94	200	120	34
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	-26	94	200	120	34

Huidige situatie

De Buizerd is gehuisvest in een verouderd gebouw dat op basis van de quickscan in aanmerking komt voor vervangende nieuwbouw of een ingrijpende renovatie.

Figuur 12 Schoolgebouw De Buizerd

Voorkeursscenario

De voorkeur gaat uit naar vernieuwing van De Buizerd in de eerste termijn van dit IHP (termijn 1: 2026-2029), zodat de school kan beschikken over moderne onderwijshuisvesting met een gezond binnenmilieu, duurzame installaties en een efficiënte indeling.

Het Zuiderpad

12 Het Zuiderpad			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	56,0	Leerlingenprognose	277	243	221	234	245
Bouwjaar	1988	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	1.593	1.422	1.312	1.377	1.432
bvo Onderwijs [m2]	1.906	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	313	484	594	529	474
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	313	484	594	529	474

Huidige situatie

Het Zuiderpad maakt deel uit van de gebiedsontwikkeling Hart van Zuid, een grootschalig programma waarin wonen, zorg, voorzieningen en onderwijs worden gecombineerd. De huidige schoollocatie is verouderd en voldoet niet meer aan de kwaliteitsnormen.

Figuur 13 Schoolgebouw Het Zuiderpad

Voorkeursscenario

De realisatie van een nieuwe school in Hart van Zuid vormt een integraal onderdeel van de gebiedsontwikkeling. De intentie is om de planning van de (ver)nieuwbouw te laten aansluiten bij de planning van de gebiedsontwikkeling van Hart van Zuid. De nieuwbouw is voorzien in de tweede termijn van dit IHP (termijn 2: 2030-2033); de voorbereidingen starten echter conform de planning in paragraaf 6.3 in het laatste jaar van termijn 1 (2029). De nieuwe schoolvoorziening zal worden ontworpen als een kindcentrum met ruimte voor onderwijs en opvang.

De Trinoom (DiemeWei)

13 De Trinoom			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	64,0	Leerlingenprognose	490	493	449	466	491
Bouwjaar	1996	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	2.665	2.680	2.458	2.544	2.670
bvo Onderwijs [m2]	2.930	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	265	250	472	386	260
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	265	250	472	386	260

14 De Trinoom (Brink)			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	78,0	Leerlingenprognose	298	298	298	298	298
Bouwjaar	2012	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	1.499	1.499	1.499	1.499	1.499
bvo Onderwijs [m2]	1.513	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	14	14	14	14	14
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	14	14	14	14	14

Huidige situatie

De Trinoom (hoofdlocatie en dislocatie) heeft normatief gezien een klein overschot aan ruimte, maar dit sluit niet aan bij de praktijk. Het gebouw kent inefficiënties in de indeling en scoort laag op onderwijskundige kwaliteit. Bovendien is er sprake van een complexe eigendomsconstructie en achterstallig onderhoud.

Figuur 14 Schoolgebouw Trinoom (DiemeWei)

Voorkeursscenario

Voor De Trinoom (DiemeWei) is nieuwbouw of grootschalige renovatie noodzakelijk. Nieuwbouw of renovatie is voorzien in de tweede termijn van dit IHP (termijn 2: 2030-2033). Daarbij moet nadrukkelijk worden gekeken naar de indelingsproblematiek en het eigendomsvraagstuk. In de bouwstenen van dit IHP is opgenomen dat de gemeente twee duidelijke modellen hanteert: monofunctioneel eigendom of multifunctioneel eigendom gebouwen. Tussenvarianten worden vermeden om de verantwoordelijkheden helder te houden.

De Bonte Boomhut

15 De Bonte Boomhut			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	65,5	Leerlingenprognose	25	234	367	326	268
Bouwjaar	2000	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	326	1.377	2.046	1.840	1.548
bvo Onderwijs [m2]	498	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	172	-879	-1.548	-1.342	-1.050
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	172	-879	-1.548	-1.342	-1.050

Huidige situatie

De Bonte Boomhut is in 2023 opgericht en moet zich binnen vijf jaar ontwikkelen tot een volwaardige school met circa 200 leerlingen om in aanmerking te komen voor structurele bekostiging. Indien deze groei wordt gerealiseerd, zal de school worden meegenomen in de planvorming voor de gebiedsontwikkeling De Groene Geest.

Het huidige schoolgebouw van De Bonte Boomhut is relatief nieuw, maar beperkt van omvang. Na oplevering van de nieuwbouw van Westwijzer neemt die school dit gebouw ook in gebruik. Doordat het pand waarin Westwijzer nu gehuisvest is dan vrij komt, kan De Bonte Boomhut hier naartoe verhuizen en verder groeien. Dit betreft het schoolgebouw aan de Kraaijenberg.

Figuur 15 Schoolgebouw De Bonte Boomhut

Voorkeursscenario

In het voorkeursscenario wordt De Bonte Boomhut opgenomen binnen De Groene Geest-ontwikkeling en gekoppeld aan een integrale planvorming van onderwijs-huisvesting in dit gebied. Gezien de afhankelijkheid met de gehele gebiedsontwikkeling is de nieuwbouw voorzien in termijn 2 van het IHP (termijn 2: 2030-2033). Zodra de nieuwe Westwijzer is opgeleverd, kan het schoolgebouw aan de Kraaijenberg tijdelijk of permanent worden gebruikt door De Bonte Boomhut.

Antoniusschool

10 Antoniusschool			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	65,0	Leerlingenprognose	84	94	88	90	93
Bouwjaar	1981	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	623	673	643	653	668
bvo Onderwijs [m2]	979	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	356	306	336	326	311
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	356	306	336	326	311

Huidige situatie

De Antoniusschool is gehuisvest in een verouderd gebouw dat op basis van de kwaliteitsbeoordeling binnen 5 tot 10 jaar in aanmerking komt voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

Figuur 16 Schoolgebouw Antoniusschool

Voorkeursscenario

De voorkeur gaat uit naar vernieuwing van de Antoniusschool in de tweede termijn van dit IHP (termijn 2: 2030-2033) door middel van vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw, afgestemd op de onderwijsbehoeften voor de komende decennia. Hierbij moet ruimte zijn voor flexibiliteit, duurzaam binnenmilieu, multifunctioneel gebruik en aansluiting op mogelijke uitbreiding.

Pro College Wijchen

17 Pro College Wijchen			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	0	Leerlingenprognose	125	166	164	167	170
Bouwjaar	2023	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	1.822	2.320	2.295	2.332	2.368
bvo Onderwijs [m2]	1.480	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	-342	-840	-815	-852	-888

Huidige situatie

Pro College Wijchen is in 2023 vernieuwd, maar het gebouw is ontworpen voor circa 95 leerlingen. Inmiddels telt de school ruim 150 leerlingen. Door deze groei zijn er twee noodlokalen op het terrein geplaatst. Deze tijdelijke huisvesting is voor drie jaar beschikbaar en wordt gefinancierd door de gemeente. De prognoses laten zien dat het ruimtetekort structureel van aard is.

Figuur 17 Schoolgebouw Pro College Wijchen

Voorkeursscenario

In de eerste termijn van het IHP (termijn 1: 2026-2029) wordt een onderzoek uitgevoerd naar de huisvestingsbehoefte van Pro College Wijchen, met speciale aandacht voor de onverwachts sterke groei van het leerlingenaantal. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe het best kan worden omgegaan met de toekomstige huisvesting, en welke omvang van uitbreiding mogelijk en wenselijk is. Er wordt in de eerste termijn van dit IHP rekening gehouden met budget voor een eventuele

uitbreiding, maar de precieze invulling en omvang hiervan worden bepaald aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek.

6.2.2 Buiten de kern Wijchen

In de eerste termijn van dit IHP wordt een onderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendig scholen- en kinderopvanglandschap in de dorpen. Dit onderzoek speelt in op de actuele ontwikkelingen in wet- en regelgeving rondom onderwijshuisvesting in landelijke gebieden. Gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties nemen dit gezamenlijk ter hand.

De kleine scholentoeslag in het primair onderwijs is bedoeld om scholen met een beperkt aantal leerlingen aanvullend te bekostigen. Bij dergelijke scholen liggen de kosten per leerling doorgaans hoger, onder meer doordat bepaalde vaste lasten over minder leerlingen kunnen worden verdeeld.

Binnen de huidige bekostigingssystematiek wordt bij de toekenning van deze toeslag niet alleen gekeken naar de omvang van de afzonderlijke school, maar ook naar de gemiddelde schoolgrootte binnen het schoolbestuur. Hierdoor kan de hoogte van de toeslag voor een kleine school mede worden beïnvloed door de leerlingenaantallen van andere scholen binnen hetzelfde bestuur.

Met de voorgenomen aanpassing van de systematiek verschuift het uitgangspunt meer naar de omvang van de individuele school. De gemiddelde schoolgrootte op bestuursniveau wordt daarbij minder bepalend. Daarmee wordt de relatie tussen de feitelijke grootte van een school en de hoogte van de toeslag directer.

Deze wijziging kan met name gevolgen hebben voor kleine scholen die onderdeel zijn van een groter bestuur. In de huidige situatie kan de bestuursomvang nog van invloed zijn op de wijze waarop de toeslag wordt berekend. In de nieuwe systematiek wordt de bekostiging sterker gekoppeld aan de kenmerken van de afzonderlijke school. Voor kleine scholen binnen de gemeente kan dit ertoe leiden dat de beschikbare aanvullende bekostiging in de toekomst verandert en in sommige gevallen lager uitvalt dan onder de huidige systematiek het geval is. Buiten de kern Wijchen omvat het IHP in de eerste twee termijnen een tweetal opgaven op het gebied van onderwijshuisvesting. De ingrepen bij deze scholen worden voorwaardelijk gekoppeld aan de uitkomsten van het onderzoek en de landelijke ontwikkelingen rondom de bekostiging van kleine scholen.

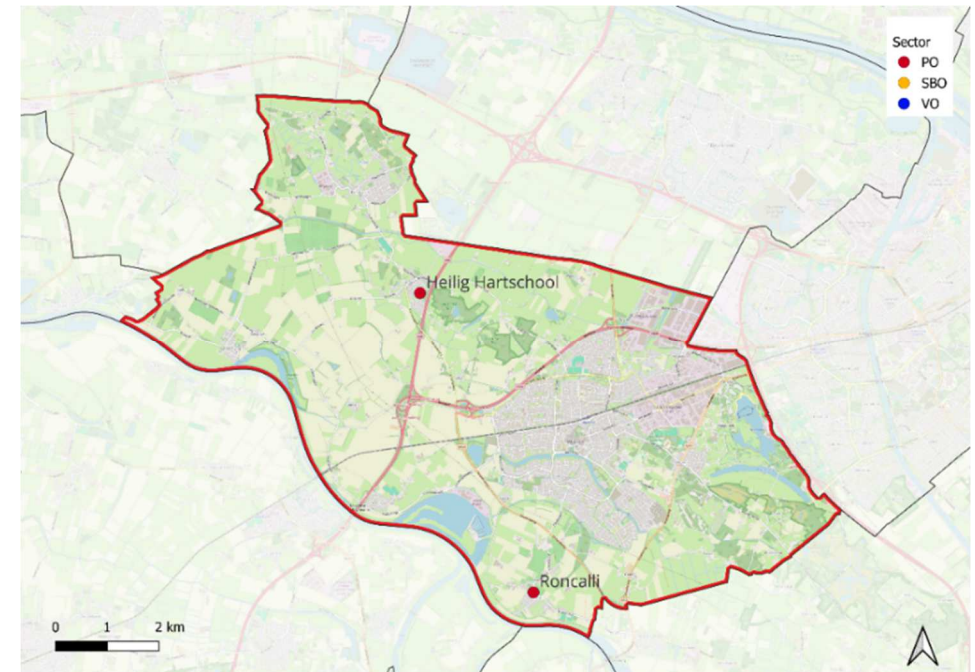
Indien uit het onderzoek blijkt dat het financieel en operationeel niet verantwoord is om de scholen in de kleine kernen in de huidige vorm te behouden, zullen de scenario's voor nieuwbouw in de 'kleine kernen' worden heroverwogen. Deze beslissing wordt genomen in overleg met alle betrokken partijen, zodat er een weloverwogen keuze gemaakt kan worden over de toekomst van het scholenlandschap in de dorpen.

1. Vernieuwing Heilig Hartschool

De Heilig Hartschool in Hernen is gehuisvest in een verouderd schoolgebouw en komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

2. Vernieuwing Roncalli

Roncalli in Balgoij is gehuisvest in een verouderd schoolgebouw met een monumentale gevel en komt op basis van de kwaliteitsbeoordeling in aanmerking voor vervangende nieuwbouw of renovatie.

Figuur 18 Overzicht opgaven buiten kern Wijchen

Heilig Hartschool (Hernen)

4 Heilig Hartschool			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	56,5	Leerlingenprognose	60	61	58	57	59
Bouwjaar	1951	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	502	507	492	487	497
bvo Onderwijs [m2]	1.118	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	616	611	626	631	621
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	616	611	626	631	621

Huidige situatie

De Heilig Hartschool is een kleine dorpsschool in Hernen, die gehuisvest is in een verouderd gebouw. Uit de quickscan blijkt dat het gebouw matig scoort op zowel bouwkundige kwaliteit als onderwijskundige functionaliteit. Ondanks het beperkte leerlingenaantal vervult de school een belangrijke functie voor het dorp.

Figuur 19 Schoolgebouw Heilig Hartschool

Voorkeursscenario

Vernieuwing van de Heilig Hartschool is een logische stap. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar scholen in kleine kernen, zal het proces voor vernieuwing in termijn 1 (termijn 1: 2026-2029) worden opgestart. In dit IHP wordt financieel rekening gehouden met vervangende nieuwbouw voor de Heilig Hartschool in termijn 1. De daadwerkelijke realisatie van de vernieuwing is nadrukkelijk voorwaardelijk gekoppeld aan de uitkomsten van het onderzoek naar de gevolgen van de veranderende bekostiging van kleine scholen.

Roncalli

1 Roncalli			2026	2031	2036	2041	2046
QuickScan	58,0	Leerlingenprognose	47	47	42	45	48
Bouwjaar	1963	Ruimtebehoefte Onderwijs [m2]	436	436	411	426	441
bvo Onderwijs [m2]	625	Tekort/overschot Onderwijs [m2]	189	189	214	199	184
bvo Opvang [m2]	0	Tekort/overschot Onderwijs & Opvang [m2]	189	189	214	199	184

Huidige situatie

De Roncalli in Balgoij is eveneens een kleine basisschool met een verouderd schoolgebouw, dat wordt gekenmerkt door een monumentale gevel. De school scoort op basis van de quickscan onvoldoende op meerdere thema's. Tegelijkertijd is de Roncalli stevig verankerd in het dorp en draagt zij bij aan de leefbaarheid van Balgoij.

Figuur 20 Schoolgebouw Roncalli

Voorkeursscenario

De Roncalli wordt in de tweede termijn (termijn 2: 2030-2033) opgenomen voor vervangende nieuwbouw of levensduur verlengende renovatie. Net als bij de Heilig Hartschool is het vervolgtraject afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar scholen in kleine kernen. Dit onderzoek zal richting geven aan de uiteindelijke keuze om de Roncalli te vernieuwen.

6.3. Integrale programmering

Op basis van de scenario's wordt de voorgestelde programmering inzichtelijk. Voor de programmering is rekening gehouden met een gemiddelde doorlooptijd van vier jaar. Dit betreft het proces van haalbaarheidsonderzoek tot oplevering.

Bij het overzicht is rekening gehouden met de tijd die nodig is voor het onderzoek naar de gevolgen van de veranderde bekostiging van kleine scholen. Deze onderzoeksperiodes zijn gemarkeerd in het groene vakje met een O (Onderzoek), zodat direct zichtbaar is waar het onderzoek invloed heeft op de planning en besluitvorming.

Schoolnaam	STARTDATUM	OPLEVERJAAR	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041
De Viersprong	2026	2029																
Jenaplanschool de Buizerd	2026	2029																
Pro College Wijchen	2026	2029																
Heilig Hartschool	2026	2030	O															
Het Zuiderpad	2029	2032																
De Trinoom	2029	2032																
De Bonte Boomhut	2030	2033																
Schoolgebouw Kraaijenberg	2030	2033																
Roncalli	2030	2033	O															
Antoniusschool	2030	2033																
Daltonschool Sint Jozef	2034	2037	O															
Wingerd	2034	2037	O															
Paschalisschool	2035	2038																
SBO de Bolster	2035	2038																
Maaswaal College Veenseweg	2038	2041																
De Baptist			O															
Kindcentrum Westwijzer																		
Paulusschool																		
De Trinoom (Brink)																		
Maaswaal College Oosterweg																		

7. Financiële vertaling en CO₂-reductie

De in hoofdstuk 6 gepresenteerde scenario's voor het PO en VO zijn in dit hoofdstuk voorzien van een financieel kader. Er wordt eerst ingegaan op het kwaliteitsniveau en de gehanteerde kostenkengetallen. Er is aangegeven hoe deze kwaliteit tussen gemeente en schoolbesturen is verdeeld. Vervolgens wordt het meerjareninvesteringsoverzicht gepresenteerd.

7.1. IHP-kwaliteit

Passend bij de ambitie (bouwstenen) en argumenten is onderstaande IHP-kwaliteit bepaald (zie bijlage II voor een uitgebreidere toelichting op energieprestaties en kwaliteitsniveau):

- Wettelijk minimum: Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl - voorheen Bouwbesluit 2021, inclusief BENG).
- Marsh-eisen: verzekeringseisen.
- Aanvullende kosten energieneutraal (ENG) schoolgebouw.
- Herindeelbaar gebouw: flexibiliteit door niet-dragende wanden en ventilatie in verkeersruimten zodat ruimtelijke en functiewijzigingen gedaan kunnen worden.
- Frisse Scholen: optimale prijs-kwaliteitsverhouding voor onderdelen zoals ventilatiecapaciteit, lichtinval, akoestiek en temperatuur. Dit betreft in wezen de impact op gezondheid door het gebouw (conform bijlage III).
- Duurzaam bouwen (circulair): beperkte aanvulling om het schoolgebouw meer circulair te realiseren, onder andere door inzet van groenbeton.
- Exploitatiegericht bouwen: toepassen van onderhoudsarme vloer- en wandafwerking en aluminium kozijnen om hoge exploitatiekosten te voorkomen.
- Vergroten zichtlijnen (binnen) zorgt voor extra transparantie voor onder andere kinderopvang en onderwijs en verplaatsbare paneelwanden voor interne flexibiliteit passend bij het onderwijsconcept.
- Verplaatsbare paneelwanden: vergroten van interne flexibiliteit zodat onderwijsruimten eenvoudig aangepast of gekoppeld kunnen worden.

7.2. Verdeling kwaliteit

De gemeente en de schoolbesturen hebben de intentie uitgesproken om gezamenlijk de gewenste kwaliteit te realiseren. Daarbij streven de schoolbesturen ernaar om

binnen hun financiële mogelijkheden een bijdrage aan de projecten te leveren volgens de principes van Total Cost of Ownership (TCO).

Hierbij maken schoolbesturen gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding (mi-vergoeding) die zij ontvangen van het rijk. De aanvullende kwaliteit wordt bijvoorbeeld gefinancierd vanuit een verwacht exploitatievoordeel (op energiekosten) gedurende een deel van de levensduur van het gebouw en een besparing op onderhoud aan het bestaande gebouw voorafgaand aan een nieuwbouwpoging (besparing op investeringen in de lopende meerjarenonderhoudsplanning).

De schoolbesturen geven aan dat zij aan de voorkant voorzichtig zijn in het toezeggen van bijdragen aan TCO. Daarvoor zijn de volgende argumenten benoemd:

- De aanzienlijke tekorten op de vergoeding voor materiële instandhouding.
- De onzekerheid over het overheidsbeleid ten aanzien van de vergoeding voor materiële instandhouding.
- De hoogte van de onderhoudskosten voor ENG-gebouwen.
- De beperkte eigen financiële middelen en liquiditeit.

Gemeente en schoolbesturen willen gezamenlijk nader in de haalbaarheids-onderzoeken (businesscases) onderzoeken hoe de stap van BENG naar ENG gefinancierd kan worden. Recente ontwikkelingen maken dat dit niet langer vanzelfsprekend is door onder andere netcongestie, onzekerheid over de salderingsregeling en terughoudendheid van de schoolbesturen door hogere onderhoudskosten bij energieneutrale installaties.

7.3. Kosten

De bepaling van de kwaliteitsambitie en de verdeling van deze kwaliteit leidt tot indicatieve investeringsbedragen per m² brutovloeroppervlakte (bvo). Met behulp van de kostenconfiguratoren van HEVO zijn de geldende investeringsniveaus per vierkante meter bepaald. Deze methodiek maakt onderscheid naar type onderwijs (PO/VO) en gebouw grootte (aantal leerlingen). De ervaring leert dat het kostenkengetal van een kleine school hoger ligt dan van een grote school (schaalvoordelen, aantal bouwlagen, compact bouwen). De kostenconfigurator is een actueel rekenmodel dat rekening houdt met de verschillende wet- en regelgevingen binnen de onderwijshuisvesting en ambities binnen het IHP.

Deze investeringsniveaus sluiten aan bij de in paragraaf 7.1 omschreven kwaliteit. De investeringsniveaus zijn weergegeven in onderstaande tabellen. Er ontstaan schaalvoordelen bij het bouwen van een school met een grotere omvang.

Tabel: kostenkengetal nieuwbouw voor PO (prijspeil januari 2026)

	Primair onderwijs			
	100	200	300	400
Aantal leerlingen	100	200	300	400
Aantal leerlingen indien SBO	62	130	199	267
Uitgangspunt bouwlagen	1	1	2	2
Norm brutovloeroppervlak (bvo) [m ²]	703	1.206	1.709	2.212

Onderdeel	Kosten per vierkante meter			
Vaste kosten	€ 3.856	€ 3.654	€ 3.340	€ 3.281
Frisse Scholen	€ 309	€ 295	€ 273	€ 269
Exploitatiegericht bouwen	€ 108	€ 101	€ 106	€ 103
Duurzaam bouwen	€ 94	€ 91	€ 67	€ 60
Verhogen kwaliteitsniveau	€ 149	€ 99	€ 78	€ 67
Totaalkosten	€ 4.516	€ 4.240	€ 3.864	€ 3.780

Tabel: kostenkengetal nieuwbouw voor VO (prijspeil januari 2026)

	Voortgezet onderwijs		
	vmbo ³	havo/vwo	vmbo/ havo/vwo
Voortgezet onderwijs	vmbo ³	havo/vwo	vmbo/ havo/vwo
Uitgangspunt bouwlagen	2	3	3
Norm brutovloeroppervlak (bvo) [m ²]	5.000	8.000	13.000

Onderdeel	Kosten per vierkante meter		
Vaste kosten	€ 3.055	€ 2.867	€ 2.827
Frisse Scholen	€ 253	€ 239	€ 234
Exploitatiegericht bouwen	€ 106	€ 107	€ 103

³ "1: Het type vmbo-onderwijs is zeer bepalend voor de doorrekening; in dit model is een gemiddeld uitgangspunt gehanteerd. Meerkosten voor specifieke profielen (bijvoorbeeld hefbrug of grotere hoogte) zijn niet voorzien."

Duurzaam bouwen	€ 44	€ 42	€ 39
Verhogen kwaliteitsniveau	€ 45	€ 38	€ 34
Totaalkosten	€ 3.503	€ 3.293	€ 3.237

7.4. Financiële uitgangspunten

Tabel 5 toont de investeringskosten. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De kostenconfigurator uit 2026 is gehanteerd en is inclusief btw, prijsspeil 1 januari 2026. Periodieke indexatie op basis van BDB-index als basis voor de financiële vertaling van dit IHP is noodzakelijk. Het prijsniveau is gebaseerd op de regio Wijchen. Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio. De kostenconfigurator gaat uit van normale marktomstandigheden voor wat betreft beschikbaarheid van materialen en inschrijvingen van aannemers bij projecten.
2. In de investeringskosten zijn ook diverse honoraria en vaste aanvullende kosten opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de volgende kosten: honoraria (voor ontwerpteamleden: architect, installatieadviseur, constructeur, bouwfysisch adviseur en projectmanager; niet voor interne projectleider gemeente), aansluitkosten, heffingen, verzekeringen, beperkte risicoverrekening en onvoorzien. De aanvullende kosten zijn gebaseerd op een eenvoudig gebouw met een compacte gebouwvorm en een daarbij passende voorbereidings- en uitvoeringsplanning.
3. Bijkomende kosten die locatiegebonden zijn, of anderszins niet vallen onder de bouwkosten en bijkomende kosten voor de realisatie van een schoolgebouw, zijn niet opgenomen in de kengetallen. Per scenario komen er nog diverse kosten bij, dit kan sterk verschillen. De kosten waar rekening mee gehouden moet worden zijn onder andere kosten voor tijdelijke huisvesting, grondkosten, locatiegebonden kosten, kosten voor bouwrijp maken, sloopkosten en asbestsanering, interne kosten voor gemeente/schoolbestuur bijvoorbeeld voor adviezen of projectbegeleiding, kosten voor organisatorische ondersteuning, voorfinanciering

- kinderopvang, inrichtingskosten (losse inrichting) en verhuiskosten. Ook financieringskosten zoals rentekosten, startkosten of faseringskosten zijn niet opgenomen. Deze kosten kunnen hoog oplopen, zeker als tijdelijke huisvesting benodigd is. Gemiddeld gezien betreft het op een totaal programma van een gemeente (dus over alle schoolgebouwen berekend) 20% van de investeringskosten uit het IHP. Het kan echter zijn dat voor het ene schoolgebouw slechts 10% nodig is en dat het andere schoolgebouw 50% aan extra kosten met zich meebrengt. Dit is met name afhankelijk van de noodzaak tot tijdelijke huisvesting. Deze zijn in dit IHP geschat op 20%. Per scenario worden deze na het IHP nader gespecificeerd en onderbouwd in de haalbaarheidsonderzoeken. Onderstaand zijn de kosten vermeld waarmee aanvullend rekening gehouden dient te worden:
- a. Tijdelijke huisvesting.
  - b. Grondkosten.
  - c. Locatiegebonden kosten.
  - d. Groen-blauwe schoolpleinen.
  - e. Kosten voor bouwrijp maken.
  - f. Sloopkosten en asbestsanering.
  - g. Interne kosten voor gemeente/schoolbestuur (bijvoorbeeld voor adviezen of projectbegeleiding).
  - h. Kosten voor organisatorische ondersteuning.
  - i. Voorfinanciering kinderopvang.
  - j. Inrichtingskosten (losse inrichting).
  - k. Verhuiskosten.
  - l. Financieringskosten zoals rentekosten, startkosten of faseringskosten.
4. In het kostenkengetal is rekening gehouden met terreinkosten. Deze terreinkosten zijn gebaseerd op een basis speelplaatsvoorziening conform verordening.
  5. Bij de doorrekening van de investeringskosten is voor de ruimtebehoefte uitgegaan van het geprognosticeerde leerlingenaantal in 2041 (over 15 jaar) uit de prognose van xxllnc; de prognoses worden jaarlijks geactualiseerd. In de haalbaarheidsonderzoeken, voorafgaand aan het afgeven van een voorbereidingskrediet, wordt het leerlingenaantal nogmaals herijkt.
  6. Binnen de financiële vertaling zijn de verwachte indicatieve investeringskosten per periode van 4 jaar opgenomen (0-4 jaar, 4-8 jaar, 8-12 jaar en 12-16 jaar).
  7. Vooralnog is voor de investeringskosten voor iedere vernieuwings- en uitbreidingsopgave uitgegaan van nieuwbouw. In de haalbaarheidsonderzoeken zal de afweging tussen (ver)nieuwbouw en renovatie plaatsvinden en worden de daadwerkelijke kosten in beeld gebracht.
  8. Het streven is om projecten te realiseren in de termijn waarin de projecten zijn genoemd. Indien er op projectniveau vertraging ontstaat in een of meerdere projecten, blijft het mogelijk om andere projecten parallel op te pakken.

7.5. Overzicht investeringskosten onderwijs

In het navolgende overzicht worden indicatieve investeringskosten inclusief btw prijspeil 1 januari 2026 (per termijn) weergegeven.

Tabel 5 Meerjareninvesteringsprogramma

Termijn 1		2026	2029				
School	Gebouwmaatregel	Omvang [m2 bvo]	Stichtingskosten (basis) gemeente	Waarvan de stap BENG naar ENG	Aanvullende kosten (extra)	Bijkomende kosten	
Totaal termijn 1			€ 18.988.000	€ 482.000	€ -	€ 3.798.000	
Heilig Hartschool	Nieuwbouw ENG	487	€ 2.198.000	€ 65.000	€ -	€ 440.000	
Jenaplanschool de Buizerd	Nieuwbouw ENG	1769	€ 6.837.000	€ 198.000	€ -	€ 1.367.000	
De Viersprong	Nieuwbouw ENG	1644	€ 6.969.000	€ 219.000	€ -	€ 1.394.000	
Pro College Wijchen	Uitbreiding	852	€ 2.984.000	€ -	€ -	€ 597.000	
Termijn 2		2030	2033				
School	Gebouwmaatregel	Omvang [m2 bvo]	Stichtingskosten (basis) gemeente	Waarvan de stap BENG naar ENG	Aanvullende kosten (extra)	Bijkomende kosten scenario 1	
Totaal termijn 2			€ 27.437.000	€ 813.000	€ -	€ 5.488.000	
Roncalli	Nieuwbouw ENG	426	€ 1.925.000	€ 57.000	€ -	€ 385.000	
Antoniusschool	Nieuwbouw ENG	653	€ 2.948.000	€ 87.000	€ -	€ 590.000	
Het Zuiderpad	Nieuwbouw ENG	1377	€ 5.839.000	€ 183.000	€ -	€ 1.168.000	
De Trinoom	Nieuwbouw ENG	2544	€ 9.616.000	€ 280.000	€ -	€ 1.923.000	
De Bonte Boomhut	Nieuwbouw ENG	1840	€ 7.109.000	€ 206.000	€ -	€ 1.422.000	
Schoolgebouw Kraaijenberg	Afstoten	0	€ -	€ -	€ -	€ -	
Termijn 3		2034	2037				
School	Gebouwmaatregel	Omvang [m2 bvo]	Stichtingskosten (basis) gemeente	Waarvan de stap BENG naar ENG	Aanvullende kosten (extra)	Bijkomende kosten scenario 1	
Totaal termijn 3			€ 4.669.000	€ 138.000	€ -	€ 934.000	
Wingerd	Nieuwbouw ENG	628	€ 2.834.000	€ 84.000	€ -	€ 567.000	
Daltonschool Sint Jozef	Nieuwbouw ENG	406	€ 1.835.000	€ 54.000	€ -	€ 367.000	
Termijn 4		2038	2041				
School	Gebouwmaatregel	Omvang [m2 bvo]	Stichtingskosten (basis) gemeente	Waarvan de stap BENG naar ENG	Aanvullende kosten (extra)	Bijkomende kosten scenario 1	
Totaal termijn 4			€ 34.870.000	€ 1.033.000	€ -	€ 6.973.000	
Paschalisschool	Nieuwbouw ENG	1613	€ 6.841.000	€ 215.000	€ -	€ 1.368.000	
SBO de Bolster	Nieuwbouw ENG	956	€ 4.317.000	€ 128.000	€ -	€ 863.000	
Maaswaal College Veenseweg	Nieuwbouw ENG	6769	€ 23.712.000	€ 690.000	€ -	€ 4.742.000	

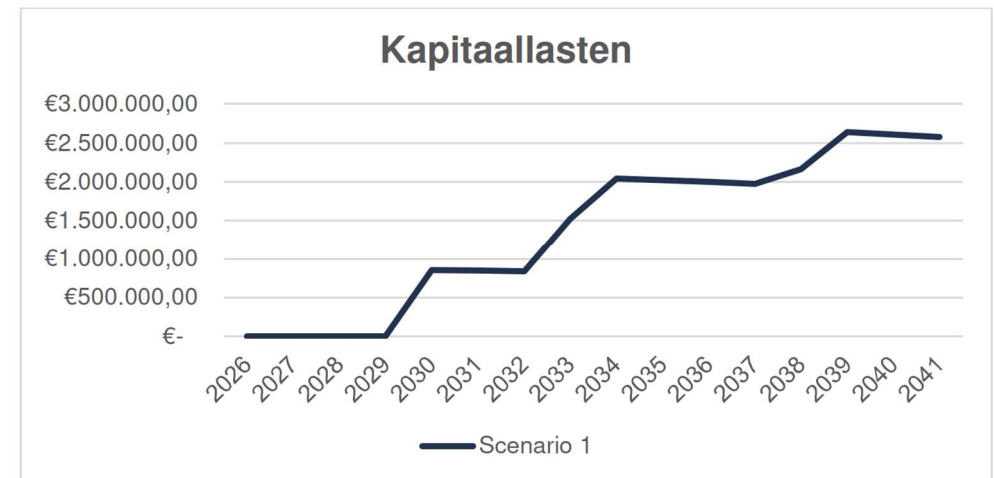
In Figuur 21 zijn de stichtingskosten, in lijn met het totaaloverzicht in Tabel 5 gevisualiseerd. Hieruit blijkt dat de daadwerkelijke kosten van de projecten die in de termijnen zijn opgenomen vooral worden gemaakt in het laatste jaar van termijn 1 en in de laatste twee jaren van termijn 2. Dit komt doordat het grootste deel van de kosten ontstaat tijdens de realisatie van de nieuwbouw of renovatie. In termijn 2 is ervoor gekozen de opleverjaren over twee jaren te verdelen, waardoor een grote kostenpiek in één specifiek jaar wordt voorkomen.

Figuur 21 Stichtingskosten en bijkomende kosten

Naast de stichtingskosten zijn ook de jaarlijkse kapitaallasten inzichtelijk gemaakt (Figuur 22). Hierbij gaat het uitsluitend om de kapitaallasten van de projecten die in dit IHP zijn opgenomen; lopende kapitaallasten van eerdere investeringen vallen buiten de scope. De kapitaallasten bestaan uit de daadwerkelijke financieringslasten van een project, zoals rente en aflossing. In deze berekening is rekening gehouden met een rentepercentage van 2%.

Zichtbaar is dat de kapitaallasten starten vanaf het moment dat een project wordt opgeleverd. Omdat deze lasten lang blijven doorlopen (circa 40 jaar), stapelen de kapitaallasten van afgeronde projecten zich in de loop van de tijd op. Hierdoor neemt de totale kapitaallast jaarlijks toe; elk opgeleverd project voegt een nieuwe langlopende last toe, terwijl eerdere lasten nog niet zijn beëindigd.

Figuur 22 Kapitaallasten

7.6. Overzicht kosten vervolgstudies

Naast de investeringen in schoolgebouwen is in dit IHP ook ruimte gereserveerd voor onderzoekskosten. Voor de dorpen wordt in de eerste termijn een gemeentebreed onderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendig scholen- en kinderopvang-landschap. De kosten voor dit onderzoek, dat gezamenlijk wordt gefinancierd door gemeente en schoolbestuur, zijn geraamd op circa € 45.000,--.

Daarnaast is in de eerste termijn budget gereserveerd voor het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken per locatie. Deze onderzoeken zijn noodzakelijk om per school een onderbouwde keuze te kunnen maken tussen renovatie, vernieuwbouw of nieuwbouw. Hiervoor dient een stelpost te worden opgenomen van € 30.000,-- per haalbaarheidsonderzoek. Dit betreft een totale kostenpost voor haalbaarheidsonderzoeken van € 180.000,-- en omvat de volgende scholen:

- De Viersprong
- De Buizerd
- Pro College Wijchen
- Heilig Hartschool
- Het Zuiderpad
- De Trinoom

Door deze middelen in de eerste termijn beschikbaar te stellen, wordt geborgd dat de besluitvorming over de investeringsprojecten zorgvuldig en op basis van actuele informatie kan plaatsvinden.

7.7. Status IHP-kosten

In het IHP en tijdens de daaropvolgende uitvoering zijn de kwaliteitsuitgangspunten taakstellend. Deze zijn in samenspraak tussen gemeente en schoolbesturen vastgesteld. Gemeente en schoolbesturen maken zich hard voor deze kwaliteitsuitgangspunten, die zijn omschreven in de visie op onderwijshuisvesting. Het IHP geeft vervolgens een doorkijk naar wat dit betekent voor de investeringskosten. Deze investeringskosten zijn gepresenteerd in de vorm van kengetallen en zijn indicatief. Het doel van het investeringskostenoverzicht is om de gemeente en de schoolbesturen inzicht te geven in de financiële omvang van de opgave en hen te helpen bij de voorbereiding van deze opgave.

Na afronding van het IHP worden voor de individuele projecten, op het moment dat deze actueel worden, haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. In deze haalbaarheidsonderzoeken worden de investeringskosten opnieuw berekend. In deze fase wordt immers duidelijk voor hoeveel leerlingen en hoeveel vierkante meter daadwerkelijk gebouwd wordt, op welke locatie, in hoeveel bouwlagen etc. Ook ontstaat meer grip op de bijkomende kosten. Na het haalbaarheidsonderzoek zijn naast de kwaliteitsuitgangspunten uit het IHP ook de berekende investeringskosten taakstellend.

Vervolgens kan het project daadwerkelijk starten met de definitiefase en daarna de ontwerpfase. Het kan voorkomen dat op basis van investeringskostenramingen en/of aanbestedingen gedurende de realisatie het taakstellend budget ontoereikend blijkt te zijn. In dit geval is het mogelijk om het benodigd budget te herijken en terug te gaan naar de gemeenteraad. Dit kan alleen als duidelijk onderbouwd kan worden dat het taakstellend budget uit het haalbaarheidsonderzoek ontoereikend is om de taakstellende kwaliteitsuitgangspunten te realiseren.

8. Vervolg IHP

Bij de uitvoering van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal processtappen en uitgangspunten.

8.1. Opstellen uitvoeringsprogramma

Na vaststelling van het IHP starten gemeente en schoolbesturen met het opstellen van een uitvoeringsprogramma. Dit programma bestaat uit twee hoofdonderdelen:

1. Afspraken programmaniveau: afspraken die gelden voor het gehele programma, ofwel voor alle projecten als genoemd in de eerste termijn (0 tot 4 jaar). Deze afspraken gaan over: (1) het inrichten van een organisatie voor het realiseren van het uitvoeringsprogramma; (2) het ontwikkelen van een financiële werkwijze voor uniformiteit tussen projecten; (3) het maken van samenwerkingsafspraken; (4) de wijze waarop besluitvorming verloopt.
2. Afspraken projectniveau: er wordt een planning gemaakt voor de volgorde van projecten. Denk aan beschikbare locaties, tijdelijke huisvesting, risicoprofiel van het project, doorlooptijd en het bundelen van projecten op onderdelen zoals technische en ruimtelijk-functionele Programma's van Eisen.

8.2. Opstellen haalbaarheidsonderzoeken

Als het uitvoeringsprogramma is vastgesteld, kan worden gestart met de initiatiefase van projecten door haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren. In de haalbaarheidsonderzoeken worden projecten geconcretiseerd en geactualiseerd. Dit is de fase voordat een project wordt opgestart. Optioneel kan ervoor gekozen worden om de haalbaarheidsonderzoeken onderdeel te maken van het uitvoeringsprogramma, zodat de afspraken projectniveau (zie punt 2 van paragraaf 8.1) nog concreter gemaakt kunnen worden.

De haalbaarheidsonderzoeken hebben onder andere als doel om:

- Een keuze te maken tussen nieuwbouw, vernieuwbouw of renovatie.
- De definitieve leerlingenaantallen per project te bepalen.
- De totale kosten verder te specificeren (onder andere de bijkomende kosten en TCO).

- De verbinding te leggen met doelgroepen als kinderopvang, overige maatschappelijke partners en eventueel leerkrachten/docenten, leerlingen, ouders, bedrijven, de wijk etc.

Het haalbaarheidsonderzoek wordt ter goedkeuring aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarna starten de volgende fasen:

- Definitiefase.
- Ontwerpfase.
- Aanbesteding en realisatie.
- Exploitatie- of gebruiksfase.

8.3. Verbeteringen duurzaamheid en binnenmilieu

Door vaststelling van het IHP krijgen schoolbesturen zicht op de vervangings-/ vernieuwingstermijnen van hun gebouwen. Dit stelt schoolbesturen in staat om vanuit hun verantwoordelijkheid voor onderhoud en exploitatie te investeren in duurzaamheid en het binnenklimaat. Daarbij kan met name worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen waarbij de terugverdientijden de vervangings-/ vernieuwingstermijn niet overschrijden. Zo gaan investeringen in duurzaamheid niet ten koste van middelen voor onderwijs. Ook kunnen schoolbesturen het binnenklimaat verbeteren. De tussentijdse verduurzaming en verbetering van schoolgebouwen is daarmee een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, dit kan worden verwerkt in de meerjarenonderhoudsplanning van de gebouwen. Voor onderzoek en aanpassing van het binnenmilieu heeft de gemeente formeel geen zorgplicht. De gemeente kiest ervoor een reservering op te nemen voor het uitvoeren van nadere onderzoeken ten behoeve van het binnenmilieu in een aantal gebouwen.

8.4. Disclaimer

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van het opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhevig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van het Bbl, energie-akkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

Bijlage I: wettelijke en beleidskaders

Dit hoofdstuk gaat in op de beleidskaders die gelden voor het IHP: de wettelijke taak van gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen.

Zorgplicht

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO). De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld. Hetzelfde geldt voor vernieuwbouw.

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het primair onderwijs (artikel 102), de Wet op de expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het voortgezet onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken.

Eigendom

Schoolbesturen hebben het (juridisch) eigendom van een schoolgebouw met de daarbij behorende ondergrond. Dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Als een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw, wordt het gebouw onttrokken aan de onderwijsbestemming en valt het gebouw om niet terug in het juridisch eigendom van de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente het gebouw en de ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft dus het economisch claimrecht. Schoolbesturen

kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik (voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) geven aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel. Verhuren is mogelijk als de gemeente daar, met inachtneming van de verordening, voorafgaand toestemming voor geeft.

Kinderopvang

Op 1 januari 2018 is de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in werking getreden. Daarbij zijn kinderopvang en peuterspeelzalen geharmoniseerd, waardoor men tegenwoordig spreekt van peuteropvang. Voor de peuteropvang is daarbij een landelijk kwaliteitskader ingevoerd dat grotendeels gelijk is aan de kinderopvang. De GGD is aangesteld als toezichthouder op de kwaliteit voor zowel de kinderopvang als peuterspeelzalen. Daarnaast is er met de invoering van de Wet OKE voor gemeenten een verplichting gekomen om voldoende aanbod vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) te realiseren, waarbij de financiële drempels voor ouders van doelgroepkinderen zo laag mogelijk moeten zijn.

Huidig stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en uitbreiding en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont tekortkomingen. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven te beperken. Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten. Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente. Daarbij komt dat een aantal zaken, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bbl en maatschappelijk wenselijke voorzieningen waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie/vernieuwbouw, niet geregeld zijn.

Wetsvoorstel stelselwijziging

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke

verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Op 9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door PO-raad, VO-raad en VNG. Inmiddels is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd. Het voorstel is in 2018 formeel aan de minister aangeboden.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16^e jaar.
- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op levensduurverlenging van ten minste 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en (V)SO wordt zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het voortgezet onderwijs. PO- en (V)SO-besturen krijgen daarmee de mogelijkheid om in huisvesting te investeren.
- De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Vooruitlopend op de kaders van de vigerende wetgeving streeft de gemeente ernaar mee te gaan met deze ontwikkeling.

Ontwikkeling klimaatakkoord

In het klimaatakkoord is vastgelegd dat de PO-raad en de VO-raad de sectorale routekaart, behorend bij de klimaatopgave, dienen door te rekenen naar een CO₂-arme gebouwenvoorraad. HEVO heeft deze doorrekening uitgevoerd. Deze doorrekening richt zich enerzijds op de effectiviteit van mogelijke scenario's op de totale reductie van gebouwgebonden CO₂-productie en anderzijds op de kosteneffectiviteit van de verschillende maatregelen die op de gebouwenvoorraad kunnen worden toegepast.

Op het gebied van de te behalen doelstellingen is de opdracht aan de sectoren om:

- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 49% in 2030 ten opzichte van de situatie in 1990.
- Te komen tot een gebouwgebonden CO₂-reductie van 95% in 2050 ten opzichte van de situatie in 1990.

Naast de doelstellingen op het gebied van CO₂-reductie, hebben de beide sectorraden daaraan toegevoegd dat een duurzaam schoolgebouw een schoolgebouw is dat optimaal ten dienste staat van het onderwijs dat erin aangeboden wordt. Een goed binnenklimaat resulteert in een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. Een schoolgebouw is daarmee niet alleen duurzaam voor wat betreft de CO₂-uitstoot of het energieverbruik; het is een gebouw dat aansluit bij de onderwijskundige visie van de school, past bij het aantal leerlingen en toekomstbestendig is bij veranderingen.

De doelstellingen zijn als volgt:

Doelstelling	Referentiejaar 1990
CO ₂ -reductie 2030	49,0%
CO ₂ -productie 2030	51,0%
CO ₂ -reductie 2050	95,0%
CO ₂ -productie 2050	5,0%

Bijlage II: energiestatistiek

Onderstaand de verschillende definities van energiestatistiek van gebouwen:

BENG (bijna energieneutraal gebouw)

Bij een BENG-gebouw worden gebouwgebonden energieverbruik en energie-opwekking met elkaar vergeleken. Een BENG-gebouw kent een hoger energieverbruik in verhouding tot de energieopwekking. Door de toepassing van de norm NTA8800 wordt getoetst of het gebouw voldoet aan de BENG-eisen, die sinds 1 januari 2021 wettelijk verplicht zijn.

ENG (energieneutraal gebouw)

Het gebouw heeft volgens NEN 7120 een EPC van nul. Alleen het gebouwgebonden energieverbruik op jaarbasis telt mee en is nul⁴.

NOM (Nul op de Meter)

Om een NOM-gebouw te realiseren moet er naast de energie die benodigd is voor de gebouwgebonden installaties ook gekeken worden naar het algemeen energieverbruik door de gebruikers. Bij een NOM-gebouw zijn het totale energieverbruik en energie-opwekking in balans. Door verschillen in de kosten voor inkoop van energie en vergoeding voor teruglevering aan het net kent een NOM-gebouw alsnog kosten voor energie.

Klimaatneutraal

Klimaatneutraal wil zeggen dat bepaalde activiteiten (al dan niet binnen een bepaald gebied of op een bepaalde plek) geen positief of negatief effect hebben op het klimaat. Het begrip 'klimaatneutraal' wordt vooral gebruikt om aan te geven dat bepaalde activiteiten geen negatief effect hebben op het klimaat, waarmee men wil zeggen: geen emissie van CO₂ en andere broeikasgassen⁵.

⁴ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

Bijlage III: kwaliteitsadvies Frisse Scholen

Frise Scholen - versie mei 2021	Advies	verklaring keuze
Energie		
Energieprestatie	Klasse B met ENG	vanuit klimaatdoelstelling / CO ₂
Lucht		
Luchtverversing	Klasse B	let op bij locatiekeuze nieuwbouw. indien er sprake is van schadelijke uitstoot van de apparatuur zie ook rapport 'Naar een schone school' van VSR&OSB bij PO kan aandacht voor jongste kinderen wenselijk zijn
Spuiventilatie	Klasse B	
Ruimtevolume	Klasse B	
Kwaliteit van de toevoerlucht	Klasse B	
Fijnstof	Klasse B	
Emissies van materialen	Klasse B=A	
Emissies van apparatuur	Klasse A	
Schoonmaakbaarheid	Klasse C=B=A	
Tabaksrook	Klasse C=B=A	
Toiletten	Klasse C	
Legionella	Klasse C=B=A	
Temperatuur		
Operatieve temperatuur winter	Klasse B	
Operatieve temperatuur zomer	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C=B	
Ventilatieve koeling	Bouwbesluit	
Tocht	Klasse C	
Lokaal thermisch discomfort	Klasse C	
Licht		
Kunstlicht	Klasse B + 400 lux	schakeling obv aanwezigheid & daglichtregeling
Daglicht	Klasse C	
Helderheidswering	Klasse B	
Individuele beïnvloeding	Klasse C	
Geluid		
Geluidswering van de gevel	Klasse C=B	bij grenzend aan spoor of hoofdontsluitingsweg, Klasse A
Installatiegeluid	Klasse C	
Ruimteakoestiek	Klasse C met 0,7s	bij lokalen onderling geldt eis Klasse A
Luchtgeluidisolatie	Klasse C=B	
Contactgeluidisolatie	Klasse C=B	
Kwaliteitsborging		
Energie	Klasse C	
Lucht	Klasse C=B	
Temperatuur	Klasse C=B	
Licht	Klasse C=B=A	
Geluid	Klasse C=B=A	

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels/algemene-begrippen>

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 19 mei 2026
Auteur(s): Sander Troost - HEVO B.V.
Debbie Pfaff - HEVO B.V.
Louk Linders - HEVO B.V.

Contact

Statenlaan 8   Assendorperdijk 1
5223 LA 's-Hertogenbosch   8012 EG Zwolle

T 073 - 6 409 409   T 038 - 4 258 101
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven